

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 83. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 9-го квітня 1936.

VOL. XLIV. No. 83. Jersey City, N. J., Thursday, April 9, 1936.

THREE CENTS

НАЧИСЛИЛИ 421 ЖЕРТВ ТОРНАДА

ГЕЙНСВІЛ (Джорджія). — Загальні обчислення людей, що погибли під час торнада в 6 південних стейтах, показують, що всіх жертв було 421.

Червоний Хрест дає тепер допомогу 1,727 раненим та 3,200 бездомним.

В одному місці у підніжжю Синіх гір знайдено при купі 185 тіл.

Маєткові втрати обчислюють на 25 мільонів доларів. Дороги в багатьох місцях знищені так, що влада мусіла їх замкнути. Ріки в стейті Алабама вилізли.

УКРАЇНЦІ ШЕ ДАЛІ КЛИЧУТЬ ДОПОМОГИ.

ГВІЛІНГ (Вест Верджинія). — Дня 29-го березня відбулися тут на заклик 56-го відділу У. Н. Союзу збори членів У. Н. Союзу в справі допомоги потерпілим від повені.

Постановлено зробити відповідний заклик за допомогу та уповажити секретаря відділу, Михайла Дуткевича (4303 Eoff Street, Wheeling, West Virginia) приймати жертви, прислани до відділу на ту ціль.

СНІШАТЬ З ДОПОМОГОЮ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

БРУКЛІН (Нью Йорк). — Бруклінський допомоговий комітет, зорганізований для допомоги українцям, що впали жертвою повені, вже зібрав 60 доларів.

Допомогу збирається далі.

ЗА ЗАВЕДЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ НА МОРЮ.

ВАШІНГТОН. — Бюро навігації й інспекції кораблів вислало до всіх власників кораблів домагання присилати урядові для розсліду рапорти з кожної несубординатії серед обслуги своїх кораблів пасажирських і вантажних.

На основі вступного слідства, переведеного департаментом, департамент торгівлі каже, що останніми часами стали множитися бунти залог на американських торговельних кораблях. За останній рік таких випадків було 300. У деяких випадках бунтувалася залага на відкритім морю, виставляючи корабель на поважну небезпеку. Уряд, видно, зваявся покласти край цим бунтам.

ЗНОВУ ЛЕТНИЦА КАТАСТРОФА.

ЮНІОНТАВН (Па.). — Великий літак підприємства „Трансконтинентал енд Вестерн Ер Лайнс“ що летів до Каліфорнії, налетів недалеко від села Ферченс на гору й розбився.

Під час катастрофи згнули 11 осіб. З життям виїшли лише 3 особи, тяжко поранені. Пасажирами були переважно молоді військові кадети, що дістали право на їзду літаком у нагороду за гарну науку.

РУХ НА ФАРМИ.

ВАШІНГТОН. — Бюро рільничої господарки подало комітетові краєвих богатств звіт, з котрого показується рух з міст на фарми.

Видно з того, що від 1930-го року число господарств в Злучених Державах зросло на 500,000.

Ще замітніше, що більшість цих нових фарм ведуть люди, що мають заняття в місті та що виїхали на фарму, щоб зменшити кошти життя.

КОНФЕРЕНЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШІНГТОН. — Коло 700 делегатів прибули сюди на першу конференцію організації безробітних. Обнімає вона всякі організації без огляду на партії. Одну з тих організацій „контролюють“ соціалісти, іншу комуністи, а ще іншу „троцькісти“. Інші зовсім незалежні від якихнебудь партій.

Конференція має тривати три дні й має знайти програму об'єднання.

КЕРУВАВ КОРАБЛЕМ БЕЗ КЕРМИ.

БОСТОН (Месечусетс). — Рибачий корабель „Лум“ стратив під час бурі на повнім океані керму. Капітан і 28 люда залогі повели корабель у порт, до котрого було 350 миль. Дперва як корабель заїхав у бостонський залив, капітан зівзвав допомоги інших кораблів, бо боявся, що вітер може загнати його корабель на інші кораблі, що стояли в порті.

Прийшов йому на поміч портовий „трюлер“ та притягнув „Лум“ до причалу, де він зараз почав виладовувати 220,000 фунтів риби.

8 ОСІБ ЗГІНУЛИ В МЕКСИКАНСЬКІЙ КАТАСТРОФІ.

МЕКСИКО. — У бомбовім змахану на поспішній поїзд коло стації Пасо дель Мачо згнули 8 осіб. 14 осіб гийшли а тяжкими пошкодженнями.

Догадують, що поїзд підложив з політичних причин, бо на поїзді їхали визначні політичні лідери, як наприклад полковник Часаро, що кандидує на уряд губернатора стейту Вера Крус.

ХТО ПОЧАВ РЕВОЛЮЦІЮ ВІНУ?

ВАШІНГТОН. — Група сенаторів постановила прослідити, хто віддав перший вистріл в американській революційній війні.

Про цей вистріл говориться звичайно в історії, що його чути було довкола землі.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД, ПОТЕРПІЛИХ ВІД ПОВЕНІ.

До Об'єднання зголосилися різні комітети, що прирзбирали одяг і білля для українських родин, потерпілих від повені. Просимо ті Ратункові Комітети, що існують у громадах, потерпілих від повені, щоб негайно дали знати, якщо бажають отримати таку допомогу. Зголошення слати до Об'єднання на таку адресу:

„ОВУЕДНАНУЕ“

P. O. Box 122. Hudson Terminal, New York, N. Y.

ВІДГРОЖУЮТЬСЯ НІМЕЧЧИНІ.

В Лондоні обчислили, що Англія, Франція і Бельгія матимуть 11,037 літаків, а Німеччина тільки 2,800. Значить, антанта в потребі зможе цілком збомбардувати цілу Німеччину.

ЗБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ КАПЛИЦІ.

Незвані злочинці увійшли до незамкненої православної каплиці в селі Сілець, пов. Холм, обірали висячу лампу, розбили скарбонку, обдерли з образу св. Анни фіранки, а образ викинули до річки. Це не є відірваний факт.

ОНДУЛЯЦІЯ ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ.

Серед дивних обставин померла цими днями у Варшаві жінка місцевого адвоката Вішлера в 33 р. життя. Вечером вона вернулася від фризієра, де їй зроблено т. зв. вічну ондуляцію. Дома почала її боліти голова. Біль голови з кожною годиною був шораз сильніший. Візвали невролога, який ствердив великий видив крові в мізку внаслідок того, що трісла в ньому артерія. Ратунков був неможливий і молада жінка померла по кількох годинах.

ЧИСЛО ЖИДІВ НА СВІТІ.

Економічно-статистична секція при жидівським науковим інституті обчислила, що з початком 1936 р. було на цілому світі 16 мільонів 240 тисяч жидів. За останні 10 літ прибуло мільон 240 тисяч жидів. Щодо розміщення жидів на світі то 10 мільонів живе в Європі, коло 5 міль. в Америці, коло 800 тисяч в Африці, а 30 тисяч в Австралії. Жиди є розкинені по 80 державах, але дві третини живуть у трьох державах, а саме 4,450,000 в Злучених Державах, 3,150,000 в Польщі і 3,080,000 в Росії. Більше число (поверх мільон) жидів живе в Румунії.

Безоглядне число жидів зросло всюди, крім Німеччини, Австрії, Мадярщини, Італії, Швайцарії й Туреччини, де значився спадок жидівського населення.

ПІДЛОЖИЛИ БОМБУ ПІД ПОЇЗД.

Під міст коло Пасо дель Мачо в Мексику, 50 миль від Вера Крус, підложено під поспішний поїзд, що їхав з Вера Крус, бомбу. Від вибуху два спальні вози поїзду вилетіли з шин та впали в глибокий яр. З локомотиви поллялась олива, котра зайнялась. Полушка обняло інші вози. Один спальний віз звисав з мосту й горів. Число жертв у людях ще не знає. Побоюються, що їх було багато.

ТИФ І КРАСУХА ДЕСЯТКУЮТЬ НАСЕЛЕННЯ В БЕСАРАБІІ.

Пошесть плямистого тифу в Бесарабії не зменшується. В Кишеневі зареєстрували кільканадцять нових випадків занедужань. Такі самі вістки надходять з інших повітів, де людував голод. Між шкільною молодію шириться пошесть красухи. Влада видала розпорядки у справі боротьби з пошестями.

ЗА ОСНОВИ ВИХОВАННЯ.

В Люцерні появилася нова книжка відомого німецького вченого Фридриха Вільгельма Ферстера п. н. „Давне і нове виховання“. Автор обговорює низку актуальних виховних проблем і стверджує, що без світогляду, опертого на християнській вірі, держава, наука і виховання мусять йти на бездорожжя. Нова книжка Ферстера виклякала в цілому світі велике зацікавлення.

1,750 МОСКОВСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ ДІСТАЛИ ТУРЕЦЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО.

Турецький уряд на просьбу Союзу Націй згодився дати турецьке громадянство майже всім московським громадянам, що перебувають тепер на території Туреччини. Тим способом 1,700 московських емігрантів стануть турецькими громадянами.

КАТАСТРОФА АВТОБУСУ ВНАСЛІДОК ОЖЕЛЕДИ.

Коло місцевості Ботомані (Буковина) перевернувся внаслідок ожеледи пасажирський автобус, яким їхало 40 осіб. Усі вони були в катастрофі легко або важко ранені.

ЗАМКНУЛИ МІСЬКИЙ ТЕАТР В УЖГОРОДІ.

Нотарський уряд замкнув міський театр в Ужгороді тому, що будинок дуже старий, грозить розвалом і небезпечною вогню. Таким чином Ужгород опиниться без театру. Тому, що вже раніше рішення вибуху вийти театр в Ужгороді, замкнення старого повинно спришпити будову нового театру.

РОЗЧАРУВАННЯ З ГУЦУЛЬЩИНОЮ.

Польська преса не таїться з розчаруванням, якого зазнають поляки зі спробами сполонізувати Гуцульщину. Дописувач „Львівського Дзєніка Народового“ з Ворохти стверджує, що поляки „деморалізували гуцульське населення своїми регіональними імпрезами“ та всякими заходами притягнути його до польщини. „Гуцул не робить нічого безінтересного. За все треба йому платити. За виступи підчас офіційних імпрез бере плату як еквівалент зарібку, втраченого залишенням роботи в лісі“ — пише він.

„За нашими грішми і теоретиками господарського (?) піднесення Гуцульщини йде український агітатор (?) і він переміг“. На доказ цього автор наводить факт, що гуцульський хлопчина у Ворохті, який дивився на військову оркестру, запитаний несподівано, хто він, відповів гордо та з іскрами в очах: „Син вільної України!“ Але ця реальна дійсність зовсім не відрашує поляків від своїх плянів. „Европеїзуймо Гуцульщину“ — кличе д-р І. З. у „Дзєнніку Польським“, — а що працює радить оперти на „розбудову місцевої польщини“. На перший плян мають піти Ворохта, Жабє, Косів і т. д. Непоравні!

ТРАПЧНА ІЗДА САНЬМИ.

У львівському шпиталі помер капітан жандармерії Станіслав Рошкевич, що був приділений до корпусу граничної сторожі. Сани, якими він їхав у службових справах коло Чорткова, перевернулися і впали в яр, що мав на дні пліт. Рошкевич набився на гострий кіл, ранячись тяжко. Перевезений до львівського шпиталу, він до двох днів помер.

РЕН І НІЛЬ ОСЕРЕДКОМ ФРАНЦУСЬКО-АНГЛІЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

ПАРИЖ. — Загравичні міністри Франції й Англії вибралися до Женєви на наради в справі замирення Європи. Радитимуть і про Африку, бо й вона заважує на політиці Європи, а це через італійський наступ на Етіопію. Заходять питання, чи з тих нових нарад у Женєві вийде що путнього. Французька преса сумнівається. А це тому, що в Женєві стануть проти себе два інтереси: Англії й Франції. Для Англії найважлишою справою є тепер те, що італійські війська дійшли в Етіопію до цієї території, звідки можуть контролювати Синім Нілем, себто рікою, від якої, як відомо, залежить цілий добробут Єгипту, що є під контролею Англії. Тому Англія напирє на європейські держави, щоб змусили Італію припинити війну в Етіопії, а якщо вона цього не зробить, щоб негайно приступити до дальших санкцій проти неї. Проти цього є Франція, бо хоче мати в Італії свою союзницю. Зате сама вона буде домагатися від держав і Англії, щоб заборонити Німеччині фортифікувати Ренцину, і то з тим, що коли Німеччина цьому спротивиться, то треба проти неї виступити з санкціями. Але проти цього домагання є Англія. Так стоять справи. Отже Ніль і Рєн є найважливіші точки женєвських нарад. Франція ствердить, що важлишою справою для Європи є Рєн, а Англія думає, що в її інтересі є більше дбати про те, що діється над Нілем. Розв'язати ці обидві справи — річ дуже тяжка.

СЕЛЯСІ ВІЗВАВ УВЕСЬ НАРІД ДО ЗБРОЇ.

АДІС АБАБА (Етіопія). — Етіопський цар проголосив, що Італія розголосила по світі, що війна в Етіопії вже так якби скінчена, що етіопська армія розбита, а Етіопія так якби підбита. Цар ствердить, що це неправда. І разом з тим взивє увесь нарід вхопити за зброю і боронити край до останньої краплі крові.

НАЗИВАЮТЬ ФРАНЦІЮ САБОТАЖНИЦЮ.

БЕРЛІН. — Націстична преса подає, що мірове предложение Гітлера могло б дійсно довести до замирення Європи. А коли не приходить до замирення, то вина в тім Франції, яка саботує справу замирення, висуваючи раз-у-раз нові проекти.

НАЦІСТИ ПРОТИ БОРОТЬБИ ШМЕЛІНГА З ЛУІСОМ.

БЕРЛІН. — Націстична преса не є одушевлена кулачною боротьбою, яка має відбутися в Злучених Державах між німцем Максом Шмелінгом і мурином Джовом Луїсом. Зпочатку плянували з Німеччини прогульку до Злучених Держав з приводу цієї боротьби. Тепер націсти кажуть бойкотувати цю боротьбу, бо Шмелінг як „арієць“ не повинен боротися з мурином. Крім того націсти є проти професіональних борців, а тільки заявляються за такий спорт, який існував у давній Греції, а який тепер відроджується в новітніх Олімпійських ігрищах. Націсти хочуть зробити зі спорту свого роду релігії, виходячи з цього, що в Греції Олімпійські ігрища були частиною релігійного свята.

БОМБА В КОШКИУ З ЯЙЦЯМИ.

МАДРИД (Еспанія). — Едвардові Гасетові, славному адвокотові і радному міста, післяно кошків з яйцями. Слуга відчинив кошків і побачив у нїм бомбу, яку зараз прикрив матрацом. Бомба вибухла, але не вбила нікого, тільки понищила стіни і підлогу.

СОВЕТИ ЗГОВОРИЛИСЯ З КИТАЄМ.

ТОКІО (Японія). — Тут твердять на підставі певних інформацій, що Совети заклочили з Китаєм тайний договір, звернений проти Японії. Обидва контрагенти погодилися щодо Монголії, через яку була між ними найбільша незгода.

НЕ БУДЕ БОМБАРДУВАТИ СТОЛИЦІ ЕТІОПІЇ.

ЛОНДОН. — Італійський уряд проголосив, що не буде бомбардувати в Етіопії отвертих міст, таких як Адіс Абаба чи Діредава, запевняючи представників чужинських держав і інших чужинців, що не повинні мати з цього приводу ніякого страху.

ШУКАЮТЬ САТИСФАКЦІЮ В ДВОБОЮ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — В Угорщині далі існує середньовічний звичай полагоджування шляхом двобоїв таких непорозумін, у яких іде про честь людини. Провідник селянської партії Тібор Екгард назвав прем'єра Юлія Гембоша політичним шкідником, ствержуючи, що його загранична політика йшла завжди на шкоду Угорщині. Ця образа довела до двобою на pistols. На щастя, ніхто не був пострілений. Але саме через те розійшлися противники по двобою далі непоєднані.

В Угорщині двобої на шаблі чи pistols є законом не дозволені. Це пригадали обидвом політикам перед самим двобоєм. Але це не подідало. Таки випадки бувають в Угорщині дуже часто.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the act of March 3, 1879. Accepted for mailing as special rate of postage provided for in Section 1103 of the act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Table with subscription rates: PEREDPLATA (advance payment) and SUBSCRIPTION RATES (one year, six months, three months) for different regions like Ukraine, Europe, and Foreign.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. Адреса: „СВОБОДА“, Р. О. БОХ 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКДЕНЬ І „СВІЙ ДО СВОГО“

Сталося в краю таке диво: студентська молодь зорганізувала у Львові українську промислову виставу. Друге диво: ця вистава була одною з найбільших відвідуваних українських імпрез, бо відвідали її понад 15 тисяч осіб.

Зорганізовано цю виставу під протекторатом Союзу Українських Купців і Промисловців і Центросоюзу, а що на ній було виставлено, про це вже була згадка в наших органах. Та особливо важке тут те, що навіть те українське громадянство, яке відноситься ще далі недовірно до своїх купців і промисловців, переконалося тепер наглядно, що ми вже маємо багато нових сил у купецтві й промислі, які є творчими, і які відержують конкуренцію з найкращими чужими силами. Українське громадянство переконалося, що ми вже тепер, навіть у тих тяжких часах, можемо покривати наші найважливіші потреби виробами українських рук і плодами українського духа.

Тільки є ще одна біда: з нашою публікою. Вона мусить уже раз зрозуміти дійсну вартість клича „Свій до свого“. Бо як цей клич увійде в серце й мозок кожного українського громадянина, тоді матимемо свій широко розгалужений промисл, своїх впливових промисловців і купців. Все це залежить тепер у першу чергу від українського патріотизму.

Справи, про які отсе пишемо, відносяться у великій мірі і до американської України, до українського громадянства в Америці. Це відноситься теж до наших купців і промисловців. Вони перші повинні подбати, щоб в Америці був сильний Союз українських купців і промисловців. Такий Союз повинен теж приложити руку, щоб була поведена відповідна пропаганда серед українського громадянства в Америці в справі спонулявання клича „Свій до свого“. Він повинен вести відповідну пропаганду в часі Різдва або Великодніх Свят, чи при інших нагодах. І то пропаганду добре обдуману, таку, яку ведуть американські фірми чи торговельні палати. Крім цього кожний з українських підприємців повинен теж пам'ятати і на українську пресу. Він перший повинен її підтримувати і розуміти її вартість, коли сам розуміє добре значіння слів „Свій до свого“. На жаль, мало є назагал таких українських підприємців між тими тисячами, що ми їх маємо, що розуміють, як і виходячи з нашого національного становища, пригадуємо нашому громадянству з нагоди надходячих Великодніх Свят і великодніх закупів, що ми маємо і в Америці пам'ятати на своїх торговцях і промисловцях. Це теж наш обов'язок, якщо хочемо стати на американській ґрунті сильною ногою. А виконати цей обов'язок не тяжко, коли зважимо, що вже маємо між своїми підприємцями людей з добрим успіхом і добрим хистом, що вже дали доказ, що вміють вести бізнес добре, чесно й по модерному.

ПРО ПРОПАГАНДУ

(Надіслана стаття).

На першій місці стоять тут картографічні праці д-ра В. Кубійовича і М. Кулицького. Вийшли вони недавно і не були сконфісковані, як сконфісковано кат зна чому знамениту етнографічну карту Європи пок. проф. Дітріха Шефера (можна її дістати очевидно в Німеччині і в Австрії, або через якунебудь німецьку книгарню в Америці). Сконфісковано її — бо когось правда в очі колола...

Але присвятім трохи уваги працям тих двох наших учених. І так маємо передовсім „Карту України і сумежних країв“.

Це велика кольорова політична карта у вимірах 85x46 см., що обіймає цілу етнографічну українську територію. На карті представлено окремими красками поодинокі держави, прозорими широкими лініями зазначено адміністративний поділ згідно зі станом в 1934 р.; осередки адміністративних одиниць підчеркнено. Багата річна мережа є зазначена окремою синьою краскою. На карті представлено красками всі роди комунікації (залізниця, биті, водні і повітряні шляхи) сплавність рік і розміщення копалень. Біля 1,000 місцевостей орієнтує нас в топографії наших земель. На окремій дрібній карті представлено розміщення українських колоній в Азії. Та дрібна карта є для нас незвичайно цікава і повчальна, а навіть ободручаюча. Коби лиш всі ті колонії крєпко трималися, а держачись приписів Мусоліні — якнайчисленніше залюднювалися власним приплідком...

Та карта України і сумежних країв є однією з точних сучасною картою наших земель, карти, видані в часі світової війни, є вже перестарілі, а ті, що їх видано на советській Україні, не обіймають всіх наших земель. — Завдяки багатому змістові, згадана карта є підставою знання українських земель і тому повинна знайти в руках кожного свідомого українця та в домівці кожного українського товариства.

Другою власне виданою картою обидвох згаданих наших учених є „Фізична карта України“, що надається спеціально до вжитку молоді, самосвітніх гуртків, тощо. Третьою є „Етнографічна карта України“, видана в більшє красках, є доповненням „Карті України і сумежних країв“, бо дозволяє пізнати національний склад наших і сусідніх земель. Тут треба згадати ще про „Карту українських говорів“ проф. І. Зілинського, видану „Українським науковим Інститутом“ у Варшаві (вул. Фільтрова ч. 65). Є це дуже важна й інтересна карта, котра (перша в своїй роді!) дає нам пізнати границі поодиноких українських діалектів, чого звичайно ніхто з нас не знає. Сама карта є однак трохи замала та має замало імен місцевостей, що лежать на границях наших і чужих говорів. Лише це дало би нам можливість докладно зорієнтуватися щодо наших етнографічних границь. Тому треба, щоб „У. Н. Інститут“ видав ту карту у збільшеному форматі та з докладними границями від Словаччини, та Румунії, а далі з такими ж границями Лемківщини (від заходу), на Холмщині і на Підляшшу.

Зокрема дуже важним є для нас знати імена і положення тих наших сіл на Мармароші, що їх з легкого руки дарував д-р Бенеш Румунам. Ціна згаданої карти (У. Н. Інституту у Варшаві) вносить 1/2 долара і тому найкраще най два наших земляки зложаться на цілого долара і в реджістрованім листі пішлють згаданому Інституту.

Четверта карта папів Кубійовича і Кулицького є „Карта густоти населення України і сумежних країв“, котра подає нам розміщення всієї людності.

П'ятою картою є: „Карта розміщення українців“, котра є відсотково представляє і є доповненням „Етнографічної карти“.

Нарешті дуже важною є шеста, обширна „Адміністративна карта Галичини“. На ній подано подрібний політичний і адміністративно-церковний поділ Галичини, всі громади Галичини й зазначено розміщення наших культурних і політичних інституцій. Та карта личина. А ще перед виданням є також докопечна для домівок всіх наших товариств.

Всі згадані тут карти (з винятком „Карті України і сумежних країв“) можна набути в д-ра Кубійовича (Краків, вул. Замойського 1).

Тут завважу, що презентуючи ті карти перед чужими, постане та трудність, що всі написи є українською мовою. Оже треба набути і велику картину Європи з надписами латинською азбукою (найліпше з англійськими) та повісити її на стіні поруч „Карті України і сумежних країв“. Чужинець зможе тоді легко зорієнтуватися. Маємо надію, що заслужені панове автори тих карт видадуть незадовго бодай важніші з них також з надписами латинською азбукою, чого для заграничної пропаганди докопече потрібно.

Піднести тут треба важний, а характеристичний факт: Професор д-р Ст. Рудницький, що викладає у високій школі (університеті) в Харкові, видав фізичну карту всіх українських земель. За це вислали його большевики на 10 літ в „отдальонніє міста“, а саму карту сконфіскували.

І тут правда в очі коле! Гарна українізація!

Колиж говоримо вже про географічні українські карти, то мусимо тут ще завважити, що недалеко голова Науковог Товариства ім. Шевченка, д-р І. Раковський, скликав пресову конференцію, на якій повідомив представників української преси, що відколи Українська Академія Наук у Києві стала большевиською чужою — то Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові має обов'язок репрезентувати українську науку. Голова повідомив далі, що Н. Т-во ім. Шевченка закладає Демографічний Інститут, який буде давати статистичні дані ученим, політикам та журналістам. Приступає воно також до видання першого великого атласу українських етнографічних земель.

Цей атлас буде мати 40 більших і 100 менших карт та буде коштувати шість доларів. (Адреса Т. ім. Ш. звучить: Львів, вул. Чарнецького 24). Має він вийти ще цього року.

Треба тут зазначити, що як першу „Українську Загальну Енциклопедію“ видали мала Галичина так і перший великий атлас видасть знову Галичина.

А ще перед виданням є також докопечна для домівок всіх наших товариств.

Всі згадані тут карти (з винятком „Карті України і сумежних країв“) можна набути в д-ра Кубійовича (Краків, вул. Замойського 1).

Тут завважу, що презентуючи ті карти перед чужими, постане та трудність, що всі написи є українською мовою. Оже треба набути і велику картину Європи з надписами латинською азбукою (найліпше з англійськими) та повісити її на стіні поруч „Карті України і сумежних країв“.

Чужинець зможе тоді легко зорієнтуватися. Маємо надію, що заслужені панове автори тих карт видадуть незадовго бодай важніші з них також з надписами латинською азбукою, чого для заграничної пропаганди докопече потрібно.

Піднести тут треба важний, а характеристичний факт: Професор д-р Ст. Рудницький, що викладає у високій школі (університеті) в Харкові, видав фізичну карту всіх українських земель. За це вислали його большевики на 10 літ в „отдальонніє міста“, а саму карту сконфіскували.

І тут правда в очі коле! Гарна українізація!

Колиж говоримо вже про географічні українські карти, то мусимо тут ще завважити, що недалеко голова Науковог Товариства ім. Шевченка, д-р І. Раковський, скликав пресову конференцію, на якій повідомив представників української преси, що відколи Українська Академія Наук у Києві стала большевиською чужою — то Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові має обов'язок репрезентувати українську науку. Голова повідомив далі, що Н. Т-во ім. Шевченка закладає Демографічний Інститут, який буде давати статистичні дані ученим, політикам та журналістам. Приступає воно також до видання першого великого атласу українських етнографічних земель.

Цей атлас буде мати 40 більших і 100 менших карт та буде коштувати шість доларів. (Адреса Т. ім. Ш. звучить: Львів, вул. Чарнецького 24). Має він вийти ще цього року.

Треба тут зазначити, що як першу „Українську Загальну Енциклопедію“ видали мала Галичина так і перший великий атлас видасть знову Галичина.

А ще перед виданням є також докопечна для домівок всіх наших товариств.

Всі згадані тут карти (з винятком „Карті України і сумежних країв“) можна набути в д-ра Кубійовича (Краків, вул. Замойського 1).

літичних інституцій. Та карта личина. А ще перед виданням є також докопечна для домівок всіх наших товариств.

Всі згадані тут карти (з винятком „Карті України і сумежних країв“) можна набути в д-ра Кубійовича (Краків, вул. Замойського 1).

Тут завважу, що презентуючи ті карти перед чужими, постане та трудність, що всі написи є українською мовою. Оже треба набути і велику картину Європи з надписами латинською азбукою (найліпше з англійськими) та повісити її на стіні поруч „Карті України і сумежних країв“.

Чужинець зможе тоді легко зорієнтуватися. Маємо надію, що заслужені панове автори тих карт видадуть незадовго бодай важніші з них також з надписами латинською азбукою, чого для заграничної пропаганди докопече потрібно.

Піднести тут треба важний, а характеристичний факт: Професор д-р Ст. Рудницький, що викладає у високій школі (університеті) в Харкові, видав фізичну карту всіх українських земель. За це вислали його большевики на 10 літ в „отдальонніє міста“, а саму карту сконфіскували.

І тут правда в очі коле! Гарна українізація!

Колиж говоримо вже про географічні українські карти, то мусимо тут ще завважити, що недалеко голова Науковог Товариства ім. Шевченка, д-р І. Раковський, скликав пресову конференцію, на якій повідомив представників української преси, що відколи Українська Академія Наук у Києві стала большевиською чужою — то Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові має обов'язок репрезентувати українську науку. Голова повідомив далі, що Н. Т-во ім. Шевченка закладає Демографічний Інститут, який буде давати статистичні дані ученим, політикам та журналістам. Приступає воно також до видання першого великого атласу українських етнографічних земель.

Цей атлас буде мати 40 більших і 100 менших карт та буде коштувати шість доларів. (Адреса Т. ім. Ш. звучить: Львів, вул. Чарнецького 24). Має він вийти ще цього року.

Треба тут зазначити, що як першу „Українську Загальну Енциклопедію“ видали мала Галичина так і перший великий атлас видасть знову Галичина.

А ще перед виданням є також докопечна для домівок всіх наших товариств.

Всі згадані тут карти (з винятком „Карті України і сумежних країв“) можна набути в д-ра Кубійовича (Краків, вул. Замойського 1).

Тут завважу, що презентуючи ті карти перед чужими, постане та трудність, що всі написи є українською мовою. Оже треба набути і велику картину Європи з надписами латинською азбукою (найліпше з англійськими) та повісити її на стіні поруч „Карті України і сумежних країв“.

Чужинець зможе тоді легко зорієнтуватися. Маємо надію, що заслужені панове автори тих карт видадуть незадовго бодай важніші з них також з надписами латинською азбукою, чого для заграничної пропаганди докопече потрібно.

Піднести тут треба важний, а характеристичний факт: Професор д-р Ст. Рудницький, що викладає у високій школі (університеті) в Харкові, видав фізичну карту всіх українських земель. За це вислали його большевики на 10 літ в „отдальонніє міста“, а саму карту сконфіскували.

І тут правда в очі коле! Гарна українізація!

Колиж говоримо вже про географічні українські карти, то мусимо тут ще завважити, що недалеко голова Науковог Товариства ім. Шевченка, д-р І. Раковський, скликав пресову конференцію, на якій повідомив представників української преси, що відколи Українська Академія Наук у Києві стала большевиською чужою — то Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові має обов'язок репрезентувати українську науку. Голова повідомив далі, що Н. Т-во ім. Шевченка закладає Демографічний Інститут, який буде давати статистичні дані ученим, політикам та журналістам. Приступає воно також до видання першого великого атласу українських етнографічних земель.

Цей атлас буде мати 40 більших і 100 менших карт та буде коштувати шість доларів. (Адреса Т. ім. Ш. звучить: Львів, вул. Чарнецького 24). Має він вийти ще цього року.

Треба тут зазначити, що як першу „Українську Загальну Енциклопедію“ видали мала Галичина так і перший великий атлас видасть знову Галичина.

А ще перед виданням є також докопечна для домівок всіх наших товариств.

Всі згадані тут карти (з винятком „Карті України і сумежних країв“) можна набути в д-ра Кубійовича (Краків, вул. Замойського 1).

Тут завважу, що презентуючи ті карти перед чужими, постане та трудність, що всі написи є українською мовою. Оже треба набути і велику картину Європи з надписами латинською азбукою (найліпше з англійськими) та повісити її на стіні поруч „Карті України і сумежних країв“.

Чужинець зможе тоді легко зорієнтуватися. Маємо надію, що заслужені панове автори тих карт видадуть незадовго бодай важніші з них також з надписами латинською азбукою, чого для заграничної пропаганди докопече потрібно.

Піднести тут треба важний, а характеристичний факт: Професор д-р Ст. Рудницький, що викладає у високій школі (університеті) в Харкові, видав фізичну карту всіх українських земель. За це вислали його большевики на 10 літ в „отдальонніє міста“, а саму карту сконфіскували.

І тут правда в очі коле! Гарна українізація!

Колиж говоримо вже про географічні українські карти, то мусимо тут ще завважити, що недалеко голова Науковог Товариства ім. Шевченка, д-р І. Раковський, скликав пресову конференцію, на якій повідомив представників української преси, що відколи Українська Академія Наук у Києві стала большевиською чужою — то Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові має обов'язок репрезентувати українську науку. Голова повідомив далі, що Н. Т-во ім. Шевченка закладає Демографічний Інститут, який буде давати статистичні дані ученим, політикам та журналістам. Приступає воно також до видання першого великого атласу українських етнографічних земель.

Цей атлас буде мати 40 більших і 100 менших карт та буде коштувати шість доларів. (Адреса Т. ім. Ш. звучить: Львів, вул. Чарнецького 24). Має він вийти ще цього року.

Треба тут зазначити, що як першу „Українську Загальну Енциклопедію“ видали мала Галичина так і перший великий атлас видасть знову Галичина.

А ще перед виданням є також докопечна для домівок всіх наших товариств.

Всі згадані тут карти (з винятком „Карті України і сумежних країв“) можна набути в д-ра Кубійовича (Краків, вул. Замойського 1).

Тут завважу, що презентуючи ті карти перед чужими, постане та трудність, що всі написи є українською мовою. Оже треба набути і велику картину Європи з надписами латинською азбукою (найліпше з англійськими) та повісити її на стіні поруч „Карті України і сумежних країв“.

Чужинець зможе тоді легко зорієнтуватися. Маємо надію, що заслужені панове автори тих карт видадуть незадовго бодай важніші з них також з надписами латинською азбукою, чого для заграничної пропаганди докопече потрібно.

Піднести тут треба важний, а характеристичний факт: Професор д-р Ст. Рудницький, що викладає у високій школі (університеті) в Харкові, видав фізичну карту всіх українських земель. За це вислали його большевики на 10 літ в „отдальонніє міста“, а саму карту сконфіскували.

І тут правда в очі коле! Гарна українізація!

Колиж говоримо вже про географічні українські карти, то мусимо тут ще завважити, що недалеко голова Науковог Товариства ім. Шевченка, д-р І. Раковський, скликав пресову конференцію, на якій повідомив представників української преси, що відколи Українська Академія Наук у Києві стала большевиською чужою — то Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові має обов'язок репрезентувати українську науку. Голова повідомив далі, що Н. Т-во ім. Шевченка закладає Демографічний Інститут, який буде давати статистичні дані ученим, політикам та журналістам. Приступає воно також до видання першого великого атласу українських етнографічних земель.

Цей атлас буде мати 40 більших і 100 менших карт та буде коштувати шість доларів. (Адреса Т. ім. Ш. звучить: Львів, вул. Чарнецького 24). Має він вийти ще цього року.

Треба тут зазначити, що як першу „Українську Загальну Енциклопедію“ видали мала Галичина так і перший великий атлас видасть знову Галичина.

А ще перед виданням є також докопечна для домівок всіх наших товариств.

Всі згадані тут карти (з винятком „Карті України і сумежних країв“) можна набути в д-ра Кубійовича (Краків, вул. Замойського 1).

Тут завважу, що презентуючи ті карти перед чужими, постане та трудність, що всі написи є українською мовою. Оже треба набути і велику картину Європи з надписами латинською азбукою (найліпше з англійськими) та повісити її на стіні поруч „Карті України і сумежних країв“.

Чужинець зможе тоді легко зорієнтуватися. Маємо надію, що заслужені панове автори тих карт видадуть незадовго бодай важніші з них також з надписами латинською азбукою, чого для заграничної пропаганди докопече потрібно.

Піднести тут треба важний, а характеристичний факт: Професор д-р Ст. Рудницький, що викладає у високій школі (університеті) в Харкові, видав фізичну карту всіх українських земель. За це вислали його большевики на 10 літ в „отдальонніє міста“, а саму карту сконфіскували.

І тут правда в очі коле! Гарна українізація!

Колиж говоримо вже про географічні українські карти, то мусимо тут ще завважити, що недалеко голова Науковог Товариства ім. Шевченка, д-р І. Раковський, скликав пресову конференцію, на якій повідомив представників української преси, що відколи Українська Академія Наук у Києві стала большевиською чужою — то Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові має обов'язок репрезентувати українську науку. Голова повідомив далі, що Н. Т-во ім. Шевченка закладає Демографічний Інститут, який буде давати статистичні дані ученим, політикам та журналістам. Приступає воно також до видання першого великого атласу українських етнографічних земель.

Цей атлас буде мати 40 більших і 100 менших карт та буде коштувати шість доларів. (Адреса Т. ім. Ш. звучить: Львів, вул. Чарнецького 24). Має він вийти ще цього року.

„Книги Знання“. Пишу це тому, бо у „Рутенців“ і таке можливе. „Поляки це хвалять? О! — то я не куплю!“

Таке відношення до справ є лише доказом дурійки у людей, котрі в дешевий спосіб хотять зазначити свій патріотизм.

А щож легше, як чогось „не зробити“, в отьому випадку — „не купити“, що очевидно легше виконати як купити Енциклопедію за \$30.

Досі, на жаль, наша „Українська Загальна Енциклопедія“ і в Злучених Державах і в Канаді слабо поширена, а це треба кочче і чимскорше наздогонити.

Ми розуміємо, що в теперішніх тяжких часах депресії не легко видати аж \$30 відразу, але можна чейже порозумітись і купити ту книгу на рати.

У всякому разі наші товариства й організації повинні негайно і карти географічні д-ра Кубійовича і Кулицького собі спровадити і ту Енциклопедію. — Така пишно видана і гарно оправлена книга є вже сама по собі знаменитим засобом пропаганди, хоч чужинець прочитати її не зможе. Але ілюстрації і кольорові таблиці певно буде подивляти і ваших пояснень радо послушає.

А даліше: Українська Енциклопедія є надавичайно багата жерелом знання та інформації для всіх, що мають виголосити якийсь виклад, а хочби лише звичайну промову. Таксамо і для редакторів та тих, що лагодяться написати якусь газетну статтю про українські справи. Навіть і дуже читаному чоловікові — великий відділ про „Україну“ — стане дивним, що він дуже багато ще не знає про свою гарну, а велику Вітчизну. Але і почуття гордості його огорне, коли побачить спеціалістами висказане ствердження цих її прикмет!

А спеціалістів та учених працювала тут ціла низка, коли нагадаємо лише ось таких: проф. д-р Василь Симович, головний редактор відділу „Україна“, — проф. Дм. Дорошенко, д-р І. Раковський, д-р М. Рудницький, В. Дорошенко, д-р Кость Левницький, проф. Яковлів, проф. Біднов, М. Чубатий, проф. Л. Білецький, проф. А. Артимович, В. Островський, пос. В. Мудрий, проф. Ом. Терлецький, проф. І. Панькевич, О. Думін, Ів. Крип'якевич, І. Боршак, Ол. Шульгин, П. Феденко і багато інших.

Як бачимо — це низка найсвітліших голів по цім боці Збруча і на еміграції. Іх звязок написани і дуже інформативні статті — представляють величезний арсенал знання про все українське з історії і сучасності, і тому „Українська Загальна Енциклопедія“ є таким важним засобом для всіх тих, котрі свої інтелектуальні сили, своє перо або свою вимогою хотять поставити на службу пропаганді за „Українську Справу“. А витревала і консеквентна пропаганда — мусить принести бажані наслідки.

Юрій Горovenko. (Кінець).

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

М. Д., Нью Йорк, Н. Й. — Ні, не мали цього часопису. Дуже дякуємо за висилку. Зараз його використаємо для статті.

Після всі один за одним, численим двадцять і один підходили до столу й з мукою й тремтінням хто як міг, ставили під скаргою свої підписи. Хто імя своє нашкравав, хто тільки хрестика замисць себе посадив, але те все одно. Скарга виїшла такою, як вони хотіли.

(Даліше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВІЛІНГ, В. ВА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 56, повідомляє своїх членів, місцевих і позаміських, що місцеві збори відбудуться з причини Великодніх замисць 12-го й 19-го квітня. Просимо довгочасних членів виринати свої долги. На тих зборах будемо рішати несення помочі для наших братів, котрі потерпіли від повені, бо помч дехомо є дійсно потрібна. — І. Ковальчик, пресд.; Мик. Дуткевич, секр.

УЛАС САМЧУК ГОРИ ГОВОРЯТЬ Роман у 2-ох частинах. Частина друга. Передрук заборотетска! — Авторські права застережені.

Зараз по звільненню Павла, між ним, Юрою й ще кількома з наших „верховодів“ відбулася нарада. Юра обкладав себе часописами, що їх приносили для нього з долини, читав і товмачив своїм країянам. Вільсонові параграфи, говорив про нашу єдність з тамтешніми братами за горами, про необхідність об'єднання... Він намагався переконати всіх, що коли ми захочемо, то ніяка сила не встані перешкодити нашому визволенню. Вдаряючи кулачком об стіл, він кликав на свідок усіх богів і закликав гуцулів вступати всім разом до своєї армії, що єдина принесе нам волю. Справа одначе стояла не близько. Тисячеліття неволі поклали на душах народу глибокий і сумний слід. Та все таки перемогло чудо, на очах творилася легенда. Кувалася мечі визволення й помсти. Родилися й вилітали в піднебесну височінь горді галса боротьби, що безжалісно на черепа крушили рештки злочинної пасивності, а в орні й мукх формувалися нові підстави будучого храму. Бігли по горах порвані хмари. Ступали по оголених шпильях велічезні босі лапи сердитих і обережних небесних летунів, ступали чуйно й м'якко, ніби тигриці дзвінких джунглів. Це день, ще два. Не

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17 ДО 21 ЛЮТОГО 1936 РОКУ В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА.

Готівка Молодечого Департаменту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конт:	Назва Фонду	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J. ...	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	\$ 6,372.25
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J. ...	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	893.92	\$ 7,266.17
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J. ...	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	27,308.98	27,308.98
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J. ...		Check Acc't ...	Mort. Fd.	245.39
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J. ...		Check Acc't ...	Adm. Fd.	5,180.69	5,426.08
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J. ...	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,759.82
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J. ...		Check Acc't ...	Mort. Fd.	9,733.27	13,493.09
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y. ...		Check Acc't ...	Mort. Fd.	9,287.10	9,287.10
					Total	\$62,781.42

Готівка Сиротинця-Захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конт:	Сума:	Разом:
Nat'l Newark & Essex Banking Co. ...	Newark, N. J.	20,360	Sav. Dept.	\$19,364.50	\$19,364.50
U. S. Saving Bank of Newark, N. J. ...	Newark, N. J.	140,488	Sav. Dept.	8,070.16	8,070.16
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J. ...		Check Acc't ...	3,751.59	3,751.59
				Total	\$31,186.25

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конт:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J. ...	5,279	Sav. Dept.	\$2,445.36	\$2,445.36

Звіт контролі з адміністрації „Свободи”.

ПРИХІД.		РОЗХІД.	
Січень	\$6,941.13	Січень	\$5,264.87
Лютий	5,021.11	Лютий	4,637.05
Березень	6,548.52	Березень	7,033.12
Квітень	5,233.20	Квітень	4,101.47
Травень	7,693.95	Травень	6,465.77
Червень	5,504.39	Червень	4,901.41
Липень	4,910.91	Липень	4,954.30
Серпень	5,035.17	Серпень	4,740.48
Вересень	5,257.45	Вересень	5,702.27
Жовтень	5,856.64	Жовтень	4,581.92
Листопад	7,531.05	Листопад	5,493.61
Грудень	6,328.80	Грудень	10,855.09
Разом	\$71,862.32	Разом	\$68,731.36

Пояснення приходів і розходів.

На прихід зложилися такі позиції:	На розхід зложилися такі позиції:		
Передплата від членів	\$48,840.00	Платня редакторів за рік і завідателя за 6½ місяця	\$11,156.66
Передплата приватна	3,488.73	Платня робітників	23,655.22
Оголошення	5,260.30	Платня кореспондентів	1,690.80
Роботи для У. Н. Союзу	8,241.06	Папір і інші потрібні матеріали в друкарні	10,372.10
Роботи приватні	1,835.27	Почта за часопис	5,855.70
Торг з книгарні	2,229.69	Опал, світло, електрика	1,854.94
Ріжні дрібні, звороти і т. п.	1,967.27	Видатки адміністрації	2,127.36
Разом	\$71,862.32	Асекурація	641.36
		Машинерія й інші друкарські прилади	300.86
		Направа машини	52.96
		Купно, книжок	1,303.22
		Податки, чинш і т. д.	9,720.18
		Разом	\$68,731.36

ЗІСТАВЛЕННЯ

Прихід від 1-го січня до 31-го грудня 1935	\$71,862.32
Готівка в банку з днем 31-го грудня 1934	11,821.11
Разом	\$83,683.43
Розхід від 1-го січня до 31-го грудня 1935	68,731.36
Остається готівки по день 31-го грудня 1935	\$14,952.07
Депозит у газовій компанії	50.00
	\$15,002.07

Головна Контрольна Комісія на своїм засіданні в лютому 1936 р. провірила все діловодство Головної Канцелярії У. Н. Союзу й заряду „Свободи” за другий піврік 1935 року й стверджує, що приходи й розходи різних департаментів У. Н. Союзу та маєтковий стан до кінця минулого року були такі, як подано повніше.

Діловодство виконних урядників провадиться зразково й в порядку. Контрольна Комісія також завважила значний зріст у маєтку Союзу, не зважаючи на різні перешкоди з боку власників реальностей, на яких У. Н. Союз має моргеджі, та на інші обставини, спричинені депресією.

По скінченні звіту контрольної комісії поодинокі члени тої комісії зложили звіти зі своєї діяльності, яку вони вели на протязі року як головні урядники.

ЗВІТ ПРЕДСІДНИКА ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ О. Е. МАЛИЦЬКОГО.

Звіт з моєї діяльності як члена головного уряду У. Н. Союзу за 1935 рік є короткий, а це тому, що рух нашої організації по ювілейному році надто зменшився, а в деяких околицях майже цілковито заснав.

Та, не зважаючи на це, всі обов'язки, наложені на мене, я старався виконати як слід. І так, у лютому 1935 року я відбув контролю діловодства й маєтку У. Н. Союзу в головній канцелярії, як також був приявний на річній засіданні головного уряду.

На запрошення відділу 218 та на припоручення ексекютиві я їздив 26 травня до Кемпбел, О., і виголосив там реферат на святі 25-літнього ювілею тогож відділу.

В неділю, 30 червня, я був покликаний до Акроу, О., і там промовляв на пікніку молодечого відділу ім. Івана Франка.

В липні минулого року відбув знову контролю майна й адміністрації управи та діловодства У. Н. Союзу в головній канцелярії в Джерзі Сіті.

Дня 18 серпня, з припоручення ексекютиви, я їздив до Аліквіпі, Па., де на місячних зборах відділу 120 У. Н. С. старався поладити справу непорозуміння, що тягнулись уже довгий час між членами того відділу. Докладне звіт доповідання перебігу цієї справи й результату моєї поїздки я переслав у своїм часі до ексекютиви та подав ексекютиві свої завваги й спостереження з мого власного провірення дійсних причин негодування в тім відділі.

Отсе короткий перебіг моєї діяльності в 1935 році, який подаю до відома отсих світлих зборів річного засідання.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д. КАПУЛИ.

Мій звіт, як головного контрольного за час від лютого 1935 року до теперішнього засідання, буде короткий. На протязі того часу головна контрольна комісія, в якій я як контрольний брав участь, перевела дві контролі над майном У. Н. Союзу, а саме в липні 1935 року та тепер перед цим засіданням.

Згадані обі контролі були переведені всіма трома контрольорами.

Про стан майна У. Н. Союзу та про ведення діловодства головної канцелярії подав вам предсідник контрольної комісії О. Е. Малицький, а тому мені нема потреби повторити тесаме.

Я хочу тільки звернути увагу на те, що за 1935 рік У. Н. Союз зріс у повнолітніх членах всього на 9 членів, та зате Молодечий Департамент зменшився на 665 членів. На ту надзвичайно важну справу річне засідання головного уряду мусить звернути пильну увагу та старатися знайти способи, якими можна би було запобігти дальшому зменшуванню числа членів.

Щодо фінансового стану Союзу, то правда, що маєток Союзу разом з маєтком „Свободи” зріс за останній рік на суму \$352,060.26, однак колиб це були нормальні часи, а не часи кризи й депресії, то маєток Союзу за час одного року міг зрости далеко більше, бо тоді не булоб залеглих відсотків від моргеджів та бондів організації, а таксамо не треба булоб Союзові платити залеглі міські податки від перебраних на власність реальностей.

Щодо реальностей, то досі У. Н. Союз перебрал на власність 19 домів, не вчисляючи свого власного дому, на загальну суму \$778,479.42. Треба тут зазначити, що в короткому часі треба буде перебрати ще деякі реальности.

Як головний урядник У. Н. Союзу я листувався з членами, котрі вдавались до мене в різних організаційних справах. Також листувався я з урядниками відділів 18, 90 і 43.

З припоручення головного предсідника У. Н. Союзу я був приявний 26 травня 1935 року на зборах від 90 в Сентрелії, Па. На тих зборах я пояснював членам нову реформу та справу переходу зі старого до нового роду забезпечення. Вважаю, що мої вияснення були вдоволяючі, бо майже всі члени з цього відділу перейшли опісля до нового роду забезпечення.

На припоручення гол. фін. секретаря-касiera я був приявний два рази, це є 24 листопада й 22 грудня 1935 р., на зборах від 43 в Сімсон, Па. Там я мав поладити справу довгу, з яким залагав цей відділ до каси У. Н. Союзу за членські вкладки. Ту справу я старався поладити всіма можливими способами, однак вона осталася неналагодженою, бо тодішні відділові урядники не хотіли звернути тих грошей, які належать до каси відділу. Та справа мається так: Згаданий відділ не має своєї товариської каси, отже відділові урядники забрали собі річну платню за 1934 рік з тих грошей, які зложили члени за членські вкладки й які мали бути вислані до Союзу. В такий спосіб повстав довг, бо наприклад у предсідника відділу знаходиться \$12, а в секретаря відділу \$14.19 відділових, а властиво Союзних

грошей. Я жадав, щоб згадані урядники звернули ті гроші, які їм не належать, бо вони не мали права брати собі платні з грошей, зложених членами на вкладки до Союзу. Та моє домагання було даремне. Урядники відповіли мені, що вони не мають тепер грошей, а як будуть мати, то тоді повернуть.

Про перебіг тої цілої справи я подав докладне звітлення гол. фін. секретареві-касієрові.

Позатим усім я при кожній нагоді, не тільки в своїй місцевості, але й по околичних місцевостях старався завжди вести працю в користь У. Н. Союзу. На тім кінчу свій річний звіт.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА А. ПАШУКА.

Вп. Пані й Панове Урядники:

Мій звіт скажу в кількох словах. Як вам уже відомо, минулого року я був покалічений і через той нещасливий випадок я був змушений перебувати майже цілий рік у шпиталі та вдома. Тому я не міг брати ніякої активної участі та співпрацювати з головним радним Стефаном Слободяном.

Не зважаючи на мою тяжку недугу, я в липні з іншими контрольорами відбув контролю майна та діловодства У. Н. Союзу. Тому, що нинішнє засідання є для вас, пані й панове головні урядники, останнє перед конвенцією, то я з цього приводу хочу прилюдно сказати, що ваша співпраця на засіданнях була для мене дуже цікава й щира. Співпраця з моїми співробітниками, членами контрольною комісією, п. Малицьким і п. Капітулою, була не тільки повної згідливості, але також дуже щира та солідна. Зате, на жаль, моя праця з ексекутивною, а зокрема з фінансовим секретарем, була в дійсності не дуже добра.

ЗВІТ ВІДПОВІДАЛЬНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ” Д-РА Л. МИШУГИ.

Звіт мій міг би бути дуже короткий. В редакції — без змін. В редагуванні часопису теж — без змін. Це значить, що від останнього року не зайшли ні в редакції ні в редагуванні часопису якісь особливі основні зміни. Тому як щодо одного так і щодо другого можна поклікатись тут на ті обширні редакційні звіти, які були виголошені на річних нарадах головного уряду тому рік, два чи більше. Нема теж потреби відповідати на якісь особливі запити чи жалі з боку членів чи відділів, бо їх на протязі року не було. Хіба приходиться з задоволенням ствердити, що наші читачі, а не так читачі як дописувачі, дійшли вже, як можна вносити з браку нарікань, до того переконання, що редактори не є їхніми ворогами, коли скреслюють, справляють чи відкидають надіслані дописи чи статті. А саме те було давніше причиною негодовань.

Кріза чужинецьких часописів.

Та з того, що був спокій, не можна вносити, що з часописом і громадянством є все в якнайліпшій порядку. Навпаки, ми цієї думки, що переживаємо часи дуже критичні. І саме тому нам здається, що треба нам усім віднести до нашого часопису трохи інакше, як ми звикли досі до нього ставитись. Бо досі ми звикли його критикувати, висказувати його домагання, а по критиці — лишати його далі двом редакторам і казати їм плисти по американсько-українським океані далі з двома веслами і з порученням затикати ті діри, які виказує критика річного засідання чи конвенції. Редакторам не лишалося ніщо інше, як те все вислухати, а потім давати з себе те, що є в даних обставинах можливе. Ота ідилія вправді не відповідала потребам нашої організації в такій мірі, як цього вимагав її інтерес і як цього вимагають інтереси нашої іміграції та української справи взагалі, але — такі були обставини, і за них не можна винувати ні редакторів, ні уряд, ні членство. Бо все те є примінене до цієї структури нашої організації, яка була надана їй тому понад 40 років. А річ ясна, що те, що може було найліпше тому 40, або 20 років, або навіть 10 років, не є добре сьогодні. І тому, якщо ми держимось у відношенні до нашого органу старої системи, а говоримо про нові й модерні часи, то річ ясна, що тим самим самі собі противорічимо, а далі самі себе ослаблюємо і самі доводимо до неминучої кризи. Саме така часописна криза надходить. Вона вже є. І то не тільки в нас, але у всіх, що знаходяться у подібній положенні як наш часопис. Під тим розуміємо кризу чужинецьких часописів: польських, російських, словацьких, чеських, німецьких, жидівських і т. д. Криза та полягає в тім, що чим далі, тим менше стає в Америці читачів чужинецької преси. Таке виказує статистика. А чи інакше з українською пресою? Нам здається, що з нашим часописом ще не є так зле. Порівнюючи з іншою чужинецькою пресою, можна сказати, що з нами покищо краще ніж з пресою інших народів. Але це справи не змінє в самій суті. Припинення іміграції потягає за собою певні конвенції, спільні для всіх чужинецьких народів. Іде стихійна ліквідація чужинецької преси. Хто хоче це бачити, цей добачує цей процес. А хто ще розумний, цей береться завчасу цей ліквідаційний процес припинити, або хоч продовжити на неозначений час. Так думають і так підходять до справи чужинецької преси всі ті, що дорожать тими ідеалами, які привезли з собою зо старого краю, або набралися їх як тут роджені від своїх чужинецьких батьків. І тому на зїзді польських журналістів у Шікаго самі польські газетарі виразно й без обиняків ствердили, що польський стан посідання в Америці постійно зменшується, а преса польська постійно з року на рік підупадає. Від 15 років не повстав для 4 мільйонів поляків в Америці ні один польський щоденник. Останнім був „Дзеннік Новийорські”, що повстав у 1921 р. в Джерзі Сіті і в тім році й перестав виходити, маючи в своїм складі найкращих польських редакторів і письменників. В згаданих роках перестало виходити багато давніх часописів польських по різних містах, що держалися десятками літ. А органи польських найбільших організацій запомоганих, що мають сотки

тисяч членів і де принумерата є примусова, вдержуються тільки тому, що ще до передплати доплачують організації великанські суми гроша. Це, про що говорю, не є виссане з пальця, бо підносимо тут факти, які кожний може перевірити. І тому саме наводимо польську пресу, бо ту найлегше нашим людям перевірити. А наводимо це на те, щоб усі ми зрозуміли, в яких часах живемо, так як нам треба ставитись до української преси в Америці, а головне тут — до „Свободи”, як органу нашої організації. Сьогодні ми змушені думати на нарадах головного уряду чи конвенціях не так про те, які статті були написані, чи який допис був поміщений, а більше застановляється над тим, як нам захотіти нашу українську пресу, як забезпечити їй якнайдовше існування, та як вдержати те, що маємо, себто думати про те, як поступати, щоб число читаючих українську пресу постійно не зменшалося.

Польські журналісти в Америці ствердили, що преса збудувала Польщу в Америці, що вона виховала польського імігранта і що вона одна зможе ще найбільше прислужитися до цього, щоби вдержати тут роджених поляків при польськості.

І тому саме, сказали собі свідомі американські поляки, треба вміти для польської преси понести найбільші жертви. А як це виглядає в практиці, то згадаю, що до одного однісенного польського часопису в Америці доплатили шеровці й жертводавці за короткий час не менше й не більше, а 300,000 доларів (тут зацитовано часопис), а річний дефіцит другого виносив \$57,000 (теж зацитовано тут, який часопис і де виходить).

Прийшов такий час, що треба видавати українські часописи якнайкраще і з найліпшими силами, спеціально дібраними для цього важкого діла, якщо має бути вратований в Америці читач українського слова, української книжки й української газети. Прийшов час думати над тим, що тих читачів навіть при найкращім редагуванні буде мало, може й дуже мало. Але й тих треба вратувати. Саме для тих наших найліпших з найліпших треба і вартує видавати такий добрий часопис. І вартує нам до нього навіть доплачувати такі великанські суми, як їх вже доплачують інші чужинецькі народи й організації, якщо ми дійсно маємо в серці живим наш національний ідеал, якщо ми дійсно дорожимо українським іменем і якщо ми правдиво думаємо про закріплення українства в Америці.

Крім того треба нам пам'ятати, що по цілій Америці піднімається ще раз на ноги москвофільська язва. Помагає їй та російська інтелігенція, що прибула до Америки по війні й властиво створила першу правдиву російську колонію в Америці, бо досі, як відомо, творили її майже самі наші „малороси”. Мовна баламута, яку підтримує священство серед наших закарпатських братів в Америці, теж звернена своїм головним вістрям проти українства, бо насаджує штучно московщину, якою заражується і молоде покоління. Вже те вказує, що українська преса в Америці має далі ще спеціальне, дуже важке завдання, якого не має ніяка інша чужинецька преса. Вона мусить видирати своїх власних дітей не так з американських обіймів, в яких вони залишаються, як з обіймів московських, а почасти і польських.

Інші народи мають свої держави, які призначують певні фонди на пропаганду між своїми людьми в Америці, на свою пресу, на свої видавництва. Оті держави висилають спеціальних емісарів не для грошових збірок, а на піддержання лучности зі старим краєм. А в нас того всього нема.

Щож це означає? А саме те, що над тими справами треба думати нам самим, навіть і ось тут на річній засіданні головної управи і на наших конвенціях. Нам треба забути за те, що за тих пару центів, які ми з таким трудом одержуємо від членів на часопис, ми можемо видавати надалі часопис і в теперішнім критичнім часі, коли треба вживати всіх можливих засобів, щоби призвичаїти хоч малу частину нашої молоді до читання українського часопису та до відчуття потреби такий часопис у себе мати і ним дорожити.

Ми віримо, що все те можна досягнути, та що варто для цієї цілі понести і якнайбільші матеріальні жертви. Бо коли поносять ті жертви державні народи і то з любови до свого національного імені, то щож доперва говорити про нашу українську іміграцію, якої помочі так дуже потребує наше українське імя, якої помочі потребує наш рідний край, хочби тільки для моральної піддержки української справи, хочби тільки для допомоги політичній боротьбі нашого народу на міжнародній арені, хочби тільки для висвітлення нашої справи, наших слухних національних домагань перед американським урядом і перед американською суспільністю.

„Свобода” й У. Н. Союз.

Та попри те все мусимо мати на увазі, що нам треба доброї й змодернізованої „Свободи” для самої нашої організації. Бо нема сумніву, що без української „Свободи” не буде і нашої організації як української установи. Нам здається, що без того українського слова й того українського духа, що виходять зі „Свободи”, не буде й зросту нашої організації як української інституції. Тим ми не хочемо перецінювати сили „Свободи”. Ми знаємо, що як тепер, так і в минулому році, ми багато писали про нашу організацію, але практичний вислід з цього не такий, щоб ним можна повеличатись. Тільки можемо припускати, що було ще далеко гірше, якби так „Свобода” не промовляла до наших членів, щоб держалися нашої організації чи приєднували їй нових членів. Та й ця обставина не зменшує організаційного значіння „Свободи”. Бо коли її писання не приносить бажаних вислідів, то причин цього треба шукати деінде.

Пригадаймо собі, скільки то різних аргументів вживали ми на протязі цього року в наших статтях, щоб придержати наших людей при організації, чи щоб наклонити їх вписати до Союзу свої діти, чи перейти зо старого роду забезпечення на новий. Скажемо тільки правду, коли ствердимо, що в однім нашій часописі було в тім однім році

більше статей про нашу організацію, ніж було всіх подібних годосів чи статей по всіх часописах всіх інших заплочених організацій. Чиж ми не виказували, що самі наші члени, якби хотіли, могли б легко придбати нових членів, якби вписали свої діти? Чи ми не питали наше громадянство, на що властиво його стати, коли воно не може здобутися на те, щоб стати членом найстаршої й найкраще фінансово забезпеченої української народної установи? Чи ми не виказували нашому членству, а ще більше тим, що є поза нашою організацією, що ми не є на ділі такі ідейні, за яких ми звикли себе мати, бо інакше ми мали б сотки тисяч членів, а принаймні мали б як не всіх то хоч більшість дітей наших членів у рядах Союзу? Чи ми не виказували нашого підходу до справи, коли ми жадали від тих, що вербують до нас членів, щоб не обіцявали золотих грошок на вербі, а вербували до чесної організації в чесний спосіб? А чи така мораль не повинна промовити до нашого серця і до здорового розуму громадянства? Чи ми не вияснили в чесний спосіб, що нагромаджені в У. Н. Союзі гроші є народним грошем, є в народніх руках і є народом контролювані? І тому саме не можна ним розпоряджатись по диктаторськи, признаючи певним людям певні привилеї, бо треба поводитись наприклад при роздачі допомог з причини недуги в такий спосіб, як це є нормоване статутами організації. Чи ми не промовляли до 246 відділів, що виказували з кінцем року менше членів як їх мали попереднього року, що такий стан є доказом байдужности як серед членства так і серед відділових урядників, коли аж така є велика скількість відділів, що не думає навіть вдержати те, що одідичує, коли вже не може нічого нового придбати? А чи суспендування на протязі одного року 4,000 членів у Союзі може мати якесь дійсне виправдання?

Такі питання ми ставили, а відповідаючи на них, твердили, що одинока байдужність могла допустити аж до такого великого занедбання.

Ми звертали увагу в статті „Про Союзіві колеса“, що наш організаційний апарат є опертий на відділових урядниках і як ті „колеса“ не рухаються — Союзіві віз не може їхати. Тому, казали ми, не можна дозволити собі в У. Н. Союзі в теперішніх часах на таких урядників, на такі колеса, що не обертаються, що не є активними, що не виказують вислідів своєї праці в придбанні нових членів.

Крім того ми остерігали наше громадянство перед тою комуністичною пропагандою, що то підкопує нашу організацію, підсуваючи нашим людям в Америці якісь дешевенькі проспекти, якими захвалюється комуністичні організації, які обіцяють золоті гори за дрібну оплату. Ми не забували теж давати признання тим нашим працівникам, що в тих важких хвилях робили, що їх сили, щоб вдержати У. Н. Союз на його висоті та запевнити йому світлу будучність.

Нема сумніву, що все те щось помагало. Але не могло так багато, щоб могло нас задоволити. І тому мусимо себе питати, чому це так? Чи може наші аргументи заслабі, чи може є тут яка інша причина.

Заки дамо відповідь, мусимо ствердити, що тепер нема в нас ніякої боротьби. Можна сказати, що „благоденствуємо“. Є спокій, якого собі багато так дуже бажали, думаючи, що в спокою наша організація зростає в силу. А чи зростає? Коли ні, то причин застою треба шукати деінде. Вважаємо, що говорити про такі причини, це значить говорити про життєві справи нашої організації.

В першу чергу погляньмо на відношення нашого громадянства до У. Н. Союзу. Десятьма літ вся найсвідоміша частина нашої імїграції, такби сказати провідна її частина, вважала своїм національним обовязком при кожній нагоді видвигати потребу існування такої організації, якою є У. Н. Союз. Тоді не оставалося все на словах, бо тоді зводилося постійно важку і затяжну боротьбу за нашу організацію. Тоді прямо заклинали наших людей в ім'я української справи вступати до У. Н. Союзу. Тоді ставлено нашу справу так, що наш національний інтерес вимагає того, щоб У. Н. Союз існував і зростав у силу. І тоді було прийнятим, що не можна називатися свідомим українцем і не належати до У. Н. Союзу. Тоді виразно підношено, що це є самодурство говорити про американську Україну і поміч рідному краю, а не дбати заразом про ту організацію, яка американську Україну створила, яка з невиразної національно маси виховала правдиву американську Україну.

Так було колись, а як є тепер? Сьогодні нашим патріотам видається, що те все є непотрібне, що можна і треба на вічах, концертах і ріжних вечірках говорити про всі можливі справи, але нема потреби говорити про У. Н. Союз, бо це справа Союзівців, бо це навіть вже не цікаве, а навіть не таке важне. А це є надзвичайно велика помилка, яка може грубо пімститися на нашім національнім житті. Бо виходить, що маємо до діла з громадянством, яке не квестіонує того всього, що У. Н. Союз вложив у нашу імїграцію, але разом з тим і пальцем не кивне, щоб така організація зростала в силу. А такими є на нашу думку ті широкі верстви, що не є в У. Н. Союзі. Саме вони винні тому, що в часі по державницькім українськім зриві, коли національна свідомість зростає високо й коли гинуть на наших очах геройською смертю наші найкращі сини в обороні нашого національного стану посідання, ми тут в Америці, не маючи ніяких ворогів поза нашою байдужністю, тратимо свої позиції, себто тратимо той стан посідання, який здобули нам наші піоніри в найтяжчих часах нашої темноти і несвідомости.

Оте громадянство, що стоїть осторонь нашої організації, наносить нам велику шкоду ще й з іншого боку. Ми маємо таких, тут роджених, що закидають нам, що ми забагато думаємо про старий край, забагато на нього звертаємо уваги, і забагато грошей на нього видаємо. Зоті нам треба більше думати про українське життя в Америці. Вони вказують саме на ту частину нашого громадянства, що займається старокраєвою полтикою, а про справи амери-

канські не дбає, а тимсамим не дбає і про зріст У. Н. Союзу. Такі заміти є. Чи вони оправдані — це інша справа. Ми бачимо, що ті, що так говорять, теж нічого не роблять для зросту нашої організації. Бо правда є така, що та горстка, що з посвятою служить українській ідеї і справі допомоги старому краю, теж з посвятою служить і нашій організації й розуміє її вагу і значіння. Всежтаки старше громадянство повинно знати про цей закид і виказати ділом, що він неправдивий, що можна цілком добре і вірно служити старому краю й таксамо добре будувати українське життя в Америці й дбати про У. Н. Союз.

При тій нагоді порушу ще одну — делікатну справу.

Чи ми здаємо собі тепер справу з того, що кілька наших священників піонірів, що були будівничими нашої організації, робили для неї колись, у давніх тяжких часах більше, ніж робить тепер для Союзу яка сотка або й більше українських священників? А чи таке явище є нормальне? Чи обовязок нашого священства супроти організації, побудованої священниками, і то на такій ідеї, якої У. Н. Союз і досі твердо держиться, має обмежитись до відправи в церквах заупокійної Служби Божої, яку замовляє відділ Союзу за своїх членів чи з нагоди свого ювілею, і до проповіді, яку при таких нагодах виголошується? Чи так можна відноситися до організації, якої члени є найкращими парохіянами по парохіях, що будували церкви і поносили та далі поносять церковні тягарі? Це, що підношу, не є ніяким нападом на священство. Стверджую це, бо в нас звикли кожне того роду критичне слово брати зараз за напад на священство і церкву. Ми далекі від того. Ми тільки хочемо піднести, що наші слова, голошені „Свободою“ в справі У. Н. Союзу, не доходять туди, куди повинні доходити і звідки можна і треба сподіватись якнайбільшого відгомону. А якраз звідти нема ніякого відгомону. На тім ми терпимо, але не забуваймо, що тим чином і священство та церква підтинають самі ту галузь, на якій вони сидять.

Ми можемо тут творити ріжні гурти і організації, від монархістичних починаючи а на революційних кінчачи, але не можемо забувати, що найкращі ідеї не матимуть ґрунту під ногами, коли не зможе вдержатись і зростати в силу така народня установа, як У. Н. Союз. І тому чим більшим хоче хто виявити себе українським патріотом, чим більше хоче дорожити українством в Америці й чим довше бажав бачити живе й ідейне українське життя в Америці, тимбільше мусить прикладати рук до закріплення У. Н. Союзу. Таке розуміння нашої справи в Америці було в найкращих народніх робітників в Америці. Та нема його сьогодні. І тут лежить корінь лиха.

А тепер берім під увагу інший бік справи. Це правда, що У. Н. Союз дуже гарно розвинувся фінансово. Це правда, що маємо вже модерні роди забезпечення, та що в центрі все функціонує як слід. Все те ми широко обговорювали в „Свободі“. Але бачимо, що все те до понад 4 мільйонів включно не ділає на маси наші в такій м'рі, як ми цього собі бажали. Якеж тут лихо?

Думаємо, що не важко його відшукати. Як я дивлюся на нашу організацію в теперішнім виді, то бачу, що ми справді змодернізували наш апарат, але всетаки далі ідемо на драбинястім возі, як бувало. А могли б їхати з духом часу — на автомобілі. І могли б пустити цей автомобіль їхати цілою силою і на довгу мету, бо на газоліну і інші потреби маємо понад \$4,000,000. Але біда в тому, що ми так привикли до драбинястого воза і коней, що не хочемо бачити, що часи змінилися, та що в новочасних перегонах не годен перегнати кіньми того, хто їде автомобілем. Якщо ми не схочемо заглянути цій дійсній правді в очі, то коли іде про зріст Союзу, ні на що не здадуться і найкращі статті „Свободи“, як і не багато зможе тут зробити і головний уряд.

Те, що тут підносимо, не є ніякою спеціальністю У. Н. Союзу. Подібне відноситься і до інших подібних організацій, але вони і їхні часописи це хочуть забирати в тих справах голосу, держачися засади: „Якось то буде“. Та це їхнє діло. А ми повинні подбати, щоб у нас було якнайкраще. Того краю не можна в нас зарести ніяким приказом, хочби той приказ був і найрозумніший. В нашій організації є рішальним чинником само членство. Воно може організацію піддержати і піднести, а може і завалити. І якщо потрібні які реформи, то їх потребу мусить у першу чергу загал членства відчутти. Це мусить статися в низах, в самих членів, у відділах. Мусить змінитися радикально відношення усього нашого громадянства до У. Н. Союзу. Воно мусить зійти зо своєї пасивної позиції доброзичливого відношення і стати на шлях активізму. Кожна свідма українська одиниця — до У. Н. Союзу. Інакше покажемо себе по сорок кількох роках зорганізованого нашого життя в Америці нездарними передбачувати те, що станеться з нашим народом в Америці за наступних 40 років. Олі не маємо розуміння потреби вдержання такої сильної національної твердині, якою є У. Н. Союз. Тим не хочемо сказати, що навіть така пасивна поведінка може довести У. Н. Союз до фінансової руїни, до його упадку під матеріальним оглядом. Ні. На думці маємо тут ідейну сторону нашої організації, її народній, український характер, її службу українській ідеї. Ось тій стороні У. Н. Союзу наносимо смертний удар, коли не заповнюємо старі українські ряди новими, коли не вписуємо нового покоління до Союзу.

Ще час оте все направити. І тому саме підносимо це на тім місці у звіті „Свободи“. Орган наш робить усе можливе, щоб забезпечити якнайдовше життя нашій організації як ідейній українській народній установі. Уряд дбає про те, щоб організація була ведена в якнайкращім порядку навіть з тими засобами, які має до диспозиції, а які не є вистарчальні. Спільними силами піддержуємо духа нашої імїграції й виходимо з великої американської кризи і з реформи в нашій організації покищо досить щасливо, краще ніж ми виходили з подібних ситуацій у минувшині. Але не ідемо вперед у членстві.

Не можна мовчати.

Все те справи неприємні, коли приходиться про них говорити в звіті. Бо, порушуючи їх, треба часами заговорити про таке, що є багатом немиле. Отсе є та причина, що всі наші часописи в Америці, що є видавані заповними організаціями, про ті справи мовчать, мов води в рот набрали. Читаймо про звіти на річних засіданнях, чи дискусії, які ведуться на тих засіданнях чи конвенціях, а переконаємося, якщо хочемо підходити до таких справ щиро й чесно, що в нас є страх про такі справи говорити. За відвагу переводити реформи чи видвигати деякі справи наш У. Н. Союз вже не раз дорого платив утратою членства, відірваного від нього демагогією. І не один урядник був у клопоті, коли мав відвагу говорити отверто про деякі справи, які немилі заголові, а зглядно членству чи відділовим урядникам. Як редакція так і ексекутива нашої організації дістають багато листів від наших членів і урядників, які добре бачать наші недомагання на місцях, які описують нам широко, як старше покоління просто відганяє не раз молодь від організації, як залість і амбіції одиниць руйнують відділи, не дають змоги їм розвинути, як кумівство не допускає не раз добрих людей до голосу і відпихає їх від праці, як старші сили можна замінити молодшими, тут вихованими. Але навіть ті, що це нам доносять, за дуже малими винятками просять цього не подавати до часопису, або подавати без їх імен і без назви місцевості і відділу, кажучи, що „ім за таке життя не буде, бо їх зайдять”. І так ми змушені з різних причин у багатьох справах мовчати. Але чи це здоровий об'яв? Та все те не звільняє нас з обов'язку сказати собі на річних засіданнях принаймні таке:

Наші люди на місцях, які творили там наші відділи і приєднували до Союзу членів, не винні тому, що вони постарілися, що їх життя змаргалося, що вони вже не в силі кидатися з таким запалом, як було, за придбання нових членів. Вони не винні тому, що їх зломало чи ломить безробіття. Вони не винні навіть тому, що не можуть дати собі ради з молодим поколінням. За те їх ніхто винувати не може, бо вони зробили те, що могли. Вимагати в імя добра організації треба тільки того, щоб вони хотіли бачити те положення таким, яким воно є. Мусять розуміти, що організація мусить зростати. І тому мусять сказати собі прилюдно, що мусить знайтися інший спосіб приєднання членів до організації, коли старий не дописує. Цеж таке ясне, як сонце, й самозрозуміле, якщо бажемо нашої організації добра.

І мусимо собі теж сказати, що це, порівнюючи, багато легше писати і говорити про боротьбу з фашизмом, про оборону гетьманату чи боротьбу з ним, про комунізм чи націоналізм і т. п., ніж писати чи говорити про закріплення чи збільшення нашого національного стану посідання в Америці, а вже дуже важко по говоренню і писанню те життя розбудовувати.

З нашого боку, себто з боку „Свободи” і „Юкраїнен Віклі”, в порозумінні з головним ексекутивним урядом, ми робимо все, що є в наших силах, щоб те життя розбудовувати, а з ним і скріплити нашу організацію. Я з щирою совістю можу ствердити, що такі не уявляю собі, щоб можливо було в тих обставинах, в яких ми працюємо, щось більше зробити. Навпаки, я переконаний, що цей тягар завеликий і якщо так далі буде, він нас заломить. Та це, міг би дехто сказати, ще не таке велике нещастя, коли одиниця знищиться. Знаю наш підхід до таких справ. І тому не беруся боронити осіб, але бороню справу. І тому підношу ще раз те, про що вже не раз була мова на попередніх річних засіданнях. Ми не можемо вийти з наступної конвенції з таким відношенням нашого членства й організації до наших органів, себто до „Свободи” і „Юкраїнен Віклі”, яким воно є тепер. Ми мусимо вирішити справу пренумерати й оплати за часопис. Ми мусимо дати нашому органу фінансову змогу краще розвинути. Я не розумію, для кого ми саме збудували У. Н. Союз і для кого вдержуємо наші часописи, коли вагаємося вжити частинки нагромадженого майна в свою власну добру інвестицію, в те, щоб до організації чи до редакції прийшло більше сил, наших власних сил, які давали б роботу для свого народу, для своєї організації, а та організація їм за те платила б. Іде нам не про штучно створений варстат праці для наших власних людей, а про природній розвій організації й редакції, про те, щоб вони дістали для свого правильного і модерного функціонування стільки сил, скільки запотребовують подібні організації чи редакції інших народів.

От перед кількома днями публично дискутовано в одній з великих місцевостей, як це може бути, що „Свобода” не вислала на їхнє свято свого репортера, який повинен би зараз подати від себе новинку до газети, і то негайно, на другий день по святі. Підносили, що такі новинки повинні були в „Свободі” кожного дня. Ми не дивуємося, що хтось у Нью Йорку чи Ньюарку, чи де там підніс таку гадку, бо це розумне домагання. Але дивуємося тому, що не було там людини, яка розяснила б, що „Свобода” не має ніяких платних репортерів. Дивуємося, що люди не подумали тоді про те, що „Свобода” є органом У. Н. Союзу, та що поліпшити „Свободу” можна найкраще тоді, коли збільшимо в першу чергу число членів нашої організації й коли до цієї організації ввійдуть такі люди, що будуть розуміти, що такі „Свободі” треба буде мати в Америці по всіх більших наших громадах добрих репортерів, які були б платні й постійно дбали б про надсилання новинок і дописів, що обіймають події з даної місцевості, як і питання, які там вирішуються, або повинні бути порушені з огляду на добро української колонії.

Це буде коштувати грошей. Але вони теж підуть у руки наших молодих людей, дітей наших старих імігрантів. Заплатимо їм з української каси за українську роботу, без якої не буде змоги вдержувати українського життя, ні української церкви, ні українських організацій, а в тім і У. Н.

Союзу. Правда, і тут буде багато клопоту, і то через нашу зависть, через те, що не всім буде можна дати в Союзі чи в редакції заняття. Але на такі річі не можна звертати уваги, а треба керуватися виключно здоровим розсудком і добром організації. Все те коштуватиме гроша, але виданого — на добру справу, на справу конечну і нашу. Нам здається, що як ми стараємося за всяку ціну тільки шадити, то ми дійсно робимо добру роботу. А по правді розумне видавання є важніше для життя і його розмаху ніж шадження. Адже ми не хочемо пліснити разом із щораз новими мільонами доларів, а хочемо бачити нашу організацію живою, ідейною, передовою в цілім нашій житті, такою, якою вона досі була і якою бажали бачити наш Союз ті, що його закладали, що присвячували для нього труд свого життя.

Те, що ми тепер переживаємо в Америці з українського боку, являється переломовою хвилею американського українства. В тій важній хвилі ми мусимо держати нашу руку на живчику життя. Ми бачимо, що нарастають нові сили. Ми мусимо до них підійти, мусимо їх до себе притягнути, мусимо їх втягнути в наше життя і заставити їх до активності. „Юкраїнен Віклі” саме підходить до тих нових сил. Хіба сліпий не бачить того поступу, який ми зробили на тім полі, ні того гуртка, який ми вже вспіли біля себе згуртувати. Але тими матеріальними засобами, які ми маємо до розпорядимости на ту ціль, не можна ніяк вести широко крою працю, обчислену на далеку мету і на високу ціль. Ми мусимо і тут глядіти на справу більш реальними очима і нічого не закривати, ні мовчати. І сказати собі, що з успіхом так справи вести не можна в безконечність. Памятаймо, що ми з рукава не витрясемо редактора чи співробітника українського часопису чи журналу, видаваного англійською мовою. І замало є мати одну чи дві підорблені сили, спосібні до ведення такої праці, бо вони тягару цієї праці не вдержать і під ним скоріше чи пізніше заваляться, якщо схочуть бути совісними робітниками і давати такий український матеріал англійською мовою, який можна показати в американських школах чи американським освіченим людям, і з якого можна набрати поваги до українського народу і його культури. Ми це старалися переводити в діло в „Юкраїнен Віклі”, але це не може бути продовжуване в гідний спосіб, коли нема матеріальних засобів, щоби по людськи оплатити навіть одну добру силу. А крім цього треба теж думати про те, що буде, якби нагло цієї сили не стало. Таж може вона захоріти, цеж людська річ. Таж згодом треба дати їй якийсь часовий відпочинок. Все те треба нам брати під увагу, якщо беремося за поважну роботу в такій поважній інституції як У. Н. Союз.

Як бачимо, то про що ми не говорили б і які справи не підносили б, всі вони обертаються з одного боку біля великої справи забезпечення національного існування нашого народу в Америці, а тимсамим і біля забезпечення існування У. Н. Союзу як української інституції, а з другого боку — біля грошей. Дуже мені неприємно говорити про ту другу справу. Але обов'язок наказує мені це зробити. А членам нашим і головному урядові приходиться вибирати, що важніше: гроші, чи наша національна ідея і наша будучність в Америці; хвилевий видаток, може навіть і значний, щоби приєднати для ідеї й нашої організації молоде покоління, чи сидження на грубих мільонах і національне нидіння. Від того вирішення буде до певної міри залежати, чи буде вратована українська ідея в нашій організації й в Америці враз зі зложеними українською працею доларами, чи тільки будуть заховані долари. В тім останнім випадку українська ідея пішла б зі старим поколінням до гробу, а долари перейшли б у т. зв. українські руки, до людей з українською кров'ю, але без української ідеї. Отсе є віз і перевіз для нашої іміграції й для нашого У. Н. Союзу

Без сутніх змін.

При кінці згадаю, що в самім редагуванні нашого часопису не зайшли ніякі сутні зміни. Про таку рубрику як „На біжучі теми” була мова попереднього року, а тут можна хіба додати, що її на протязі минулого року п. Ревюк розробив ще ширше і глибше. З матеріалу, який поміщуємо в „Юкраїнен Віклі”, може кожний виробити собі погляд, як багато праці вкладає в нього п. Шумейко. Коли вже згадаю за особи, не можу не згадати з подякою і за ті молоді сили, що так вірно допомагають нашій молодечій газеті своїми дописами, статтями чи поезіями. Але згадаю ще й за те, що наш часопис з'їдає з кожним роком щораз більше матеріалу. Відчувають це не тільки редактори, але й п. Стеткевич, що дбає, щоб не було помилок друкарських, та щоб була всюди однакова й добра українська мова.

Згадаю теж зі сумом, що втратили ми в минулому році нашого довголітнього фейлетоніста Вячеслава Будзиновського, якого твори так залюбки читали наші читачі. Його місце заступили ми минулого року найкращим молодим нашим письменником — Уласом Самчуком, у якого закупили дві повісті: „Волинь” і „Гори говорять”. Перша була вже друкована, а другу зачнемо вневдовзі друкувати.

З кожним роком відходять від нас і ті імігранти-робітники, що, можна сказати, були живою частю „Свободи” і нашої організації. Це такі, як покійний Микола Костів. Не стає Грубринів, не стає Костевих і інших, їм подібних дописувачів „Свободи” — фанатично відданих не тільки нашій газеті, чи нашій організації, але цілій нашій народній справі. Відходять від нас ті, що нам вірили і відходили від нас з тою певністю, що залишили нашу організацію й ідею, яким ціле життя служили — в добрих руках. Наше завдання на це памятати і відійшовших народних працівників заступити новими. Оту справу саме і порушено в отсім звіті.

На тім кінчу і дякую в імені редакції ексекутиві, головним урядникам і членству У. Н. Союзу за співпрацю.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

МУДРИЙ ПОЛЯК ПО ШКОДІ.

Ньюйорські польські організації збираються зорганізувати центрально, що має представляти всю місцеву „Польонію“.

На думку про потребу такої організації впала „Ньюйорська Польонія“ тоді, як до ньюйорського посаджника Ля Гварді зголосилася польська делегація з протестом проти ставлення в однім ньюйорським театрі штуки, що мовляв, висміює американських поляків.

Поляки прийшли до переконання, що таким протестом ця делегація не помогла польській справі, але їй пошкодила, бо, мовляв, міський посаджник набрав про поляків згрідливого переконання, коли побачив, що відносяться до нього за справою, до якої він зовсім непричетний.

УЧИТИСЯ З ЧУЖОЇ ШКОДИ?

Від цього, що поляки себе компромітують, нас голова не болить. Наскільки про нас справа йде, то ми можемо дозволити їм компромітувати себе, скільки разів лишень забавляють.

Однак спитайте себе при цій нагоді: чи нема в цьому випадку якої науки й для нас? Чи не трапляється нам таке, що йдуть нас боронити люди доброї волі, але без відповідного на це розуміння й практики, через що замість справи помогти, їй лишень шкодять? І коли поляки в Нью Йорку приходять до переконання, що їм треба центри польських організацій для відповідної репрезентації ньюйорських поляків, то чи не треба чогось подібного українцям? Як мудрий поляк по шкоді, то нам треба лишитися дураками й по шкоді?

ЗРАДА?

Чи не знайдуться люди, які скажуть, що брати собі приклад з поляків не вільно?

Бувать такі люди не тільки в нас, але й в інших народів, як це видно з того, що на одній недавній католицькій конференції один католицький священник вважав за потрібне звернути увагу своїм слухачам, що треба перевести в життя деякі реформи капіталізму, не зважаючи на те, що такі самі речі пропонують комуністи.

Є люди, які від ворога нічого не прийняли би. Навіть як ворог скаже, що два рази два є чотири, вони скажуть, що п'ять.

Чоловіки и жінки.

Російський письменник Івак Тургенев писав, що між чоловіком і жінкою є основна різниця. Коли спитати чоловіка, скільки це два рази по два, він може сказати чотири, як знає, або три, п'ять, двадцять, як не знає.

Однак він усе скаже якесь число. Одна тільки жінка може сказати, що два рази два є — лова свічка.

ЯК ДЕРЖАТИ СЕКРЕТ?

Англійський прем'єр Болдвін каже, що найкращий спосіб задержати таїну це — сказати її жінці.

„Неодна жінка, занята в уряді“, — поясняв він, „має підчас своєї служби нагоду почути неодну таїну. І я це не знав, щоби котра жінка зрадила таку таїну, а тимчасом я знав уже одного такого чоловіка, що через його балакучість розійшлася урядова таїна“.

Заходить питання: чи знали ці жінки, почувши таїну, що це таїна?

КОРОЛІВСЬКІ ВУХА.

Старинні греки думали, що жінці таїну говорить небез-

печно, але вони й на чоловіка не дуже то покладалися.

Оповідали вони собі про короля Мідаса, котрий усе носив шапку, затягнувши глибоко на вуха. Один лише його голяр бачив короля без шапки й знав, що король носить шапку, бо він мав вуха такі великі, як в осла. Це, що він знав королівську таїну, так гнобило голяра, що він мучився душевно, а далі й тілесно. Не можуть далі видержати, він пішов собі в відлюдну пущу, викопав яму й у яму гукнув: „У короля ослачі вуха!“. Аж відтоді йому полекшало.

Виходить, що й греки мали про здібність чоловіків задержати таїну такі поняття, як прем'єр Болдвін. Чи зрештою не бачимо довкола себе людей, що люблять носити висти, як сорока кости, що носили висти, які вони дізналися в таїні, виляють хвостом справді по собачому?

СТАЛІН У ВИШИВАНЦІ.

Розписалися большевицькі агенти про те, якто на гостинній виставі української опери „Запорожець за Дунаєм“ у Москві з'явився Сталін, Молотов, Ворошилов, Орджонікідзе, Кагановіч і інші головачі большевицького уряду.

Очевидно головачі думають, що „дурні хахли“, почувши про цю візиту, стануть на це дуже горді: „Ось, мовляв, у нас така велика штука, що навіть самі Сталін у нас бувають!“

Можливо, можливо, що такі знайдуться, яким це подобається, що московський сатрап з українця шкуру зідрє, продасть її та за одержані гроші піде на „малоросійський спектакль“. Можливо, що знайдуться й такі, що будуть дивитися за новими фотографіями Сталіна, чи не носить уже Сталін „малоросійської вишиваної рубашки“. Чому ні? Бували люди, яким імпонувало, що Вільгельм Габсбург ходить у вишиваній сорочці.

ДЕ СОРОМ?

Пишеться в донесеннях про цей спектакль у Москві, що актори театру, а за ними й публіка влаштували Сталінові орацію.

Нагадується, що до московської опери раз зайшов цар Микола Другий і як на його честь робили овацію, співали царський гимн-та взагалі вивагували до того, що відомий оперовий співак Шаляпін розохотився так, що клякнув перед царем на коліна й вівкував „Боже, царя храни!“

Питалися потім поступові газетярі Шатяпіна, як він, котрого вони мали за поступову людину, міг допуститися до такого приниження, свого людського достоїнства. Писали газетярі, що Шаляпін на це відповів: „Поступовість поступовість, але глибоко в серці я російський мужик! Покажіть мені царя, і я готов поклонити йому!“

Так, кажуть, сказав Шаляпін на своє оправдання. Сумне це оправдання, але шире. Що скажуть на своє оправдання ці „хакли“, що зі сцени московського театру оплескували Сталіна? Неужеж вони скажуть: „Ми нащадки козаків, що билися по лицарськи проти всіх гнобителів нашої землі?“

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 8-го квітня помер на заpalення легенів у Стейтовім Шпиталі, в Лозетон, Па., СТЕПАН ЛЮТОЦЬКИЙ, член Бр. св. Арх. Михаїла, відділу 85-го У. Н. Союзу. В. П. П.

Кожна Затяжка Менше Терпка

Кожна Затяжка Менше Терпка ЛЕГКЕ КУРЕННЯ

З БАГАТОГО, ЦІЛКОМ ДОЗРИЛОГО ТЮТЮНУ

Протягом періоду років, було зроблено деякі основні досягнення в виборі та обробці сигаретових тютюнів для Lucky Strike Сигареток.

Вони включають попередній аналіз тютюнів добрих; вживання середніх листків; обробка тютюну у вищому теплі ("Toasting"); уявлення в зрівноважен-

ню терпкості-алкаліну з послідовним і певним поліпшенням в запахові; і в контрольовану одностаїність в готовому продукті.

Все це сполучене для випродукування кращої сигаретки — модерної сигаретки, сигаретки зробленої з гарних, цілком дозрих тютюнів — Легке Курення.

Luckies — "IT'S TOASTED"

Охорона вашого горла-проти подразнення -проти кашлю

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.
Замість святочних желань.

Замість висилати знайомим святочні желання зложили як писанку на Рідну Школу по \$5: Роман Слободян, Осип Стеткевич і Лука Мишуга. Разом передано до Обеднання \$15.

Кояля на Рідний Край.

Гром. В. Шабатура переслав через Обеднання \$4.10, які то гроші він отримав від Юлії Травської з Централ Сіті, Па., та від С. Максимчак з Джерардвіл, Па.

В суді.

— Чому ви не віднесли зараз портфель, як тільки його знайшли?
— Бо вже було дуже пізно.
— А на другий день рано?
— Тоді вже у портфель нічого не було.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

Надіслали до Обеднання:
Нюавк, Н. Дж. — Іван Штоггін, власник „Перфект Лонд-рі“, \$10.

Бавид Брук, Н. Дж. — Олекса Явдошак і Франсіс Явдошак по \$1.

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Се-стрітиво Неп, Зачаття Пр. Лі-ви Марії (з гори міста) \$5.

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Товариство „Просвіта“ з каси \$10. Крім того члени зложили по \$1: Д. Мадай, Д. Олешко-І. Гілета, С. Гіра, Т. Павліна, П. Костик, П. Дмитриха, а Т. Кушнір 50 ц. Разом \$17.50.

Джемейка, Н. Я. — М. Ко-стишин \$2.

ЧСТВАРТЕ ГРОМАДНО ЧЛЕН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

П'ЯТЬ-ТОМОВИЙ „ПРОВІДНИК АМЕРИКИ“.

Яких 5,200 безробітних письменників та дослідувачів пригтовляють потрібний матеріал до „Провідника Америки“, п'ять-томового видання про американську історію та соціологічні дані. Перший том вийде цієї осені, а видання інших наступить пізніше.

Матеріали збирають письменники, що одержують допомогу, в такому порядку, що їх можна буде рівночасно вжити як стейтові провідники. Деякі місцевості видадуть свої локальні провідники. Місто Нью Йорк планує видати свій власний провідник у зв'язку з проголошеною вже світовою виставою, котра має початись на весні 1939 року. Значне число журналістів чужинського роду працює у рядах згаданих письменників, а багато з них мають особливі поручення вислідити та списати початки історії імміграції своїх груп, їх вклад в американську цивілізацію та їх теперішнє становище у громадах, поодиноких стейтах та державі. ФЛС.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Шевченкове Свято.

Заходами відділу ОДВУ віддала наша громада пошану геневі України з нагоди 75-літніх роковин його смерті. Шевченкове свято відкрив голова відділу, гром. К. Шевчук. Підкреслив, що нема тепер між нами живого Шевченка, але зате живе його безсмертне слово. Закінчив привітом „Слава Україні!“ Потім банда під проводом п. Василя Поповича відгратала „Ще не вмерла“.

Два гимни заморських українців „Гей за морем“ і „Далека Ти“ відспівав хор під управою п. Мирона Сокольського. Катерина Гунька віддеклямувала „Село“. Тут треба підкреслити, що родичі дитини мешкають 8 миль від церкви, а посилають її до української парохіяльної школи.

Далі виступав смичковий квартет під проводом литовця п. Шереліса. Пані Єва Парута відспівала сольо при акомпаніюванні сестри, пані Дорофей. Ольга Сверида віддеклямувала „Мені тринадцятий“. Пані Марія Климців відспівала два сольоспіви. Додамо, що вона виграла дві перші нагороди за спів на радіовим конкурсі. Акомпанювала п. Стела Климів. Діти п. Романа Дмитрова щебетали гарно по українськи, віддаючи деклямації. Терцет дівчат з хору як і „Заповіт“ випали добре.

В другій частині виступила українська банда, а по ній виступили святочну промову гром. Микола Мурашко, запрошений гість з Джерзі Сіті. Бесідник пристосував Шевченкові ідеї до теперішніх часів. Доказував, що якби ми знали, розуміли і відчували Шевченка, то його „Заповіт“ був би вже давно здійснений. Кінчив промову з вірою, що такі ще поможуться на волі невольницькі діти і встане Україна.

Потім наступив спів нашого тенора, гром. І. Колодинського. Потім деклямувала Анна Лядак. Співала ще пані Катерина Гнатків, добре відома нашій публіці співачка, що співала теж і в хорі Олександра Кошиця. Хор відспівав „І світає і смеркає“. Спів був получений з деклямацією пані А. Макогон „До живих і мертвих“, чудово віддаюю. Далі відспівано „Ревет стогне“ з сольовим співом панни Парути. Двом попереднім солистам акомпанювала панна Анна Крик. При кінці голова відділу ОДВУ висказав свою радість зприводу такого гідного відсвяткування Шевченкового свята численно зібраною публікою, як теж і виконавцями програми, яких так щиро і грімно оплескувано.

За уряд:

К. Шевчук, Г. Лядак, Г. Булавинець.

БЕИОН, Н. ДЖ.

Свято Ольги Басарабової.

Заходами товариства Союзу Українок відсвяткувала українська громада в Бейон, Н. Дж., пам'ять Ольги Басарабової в неділю, 16. лютого ц. р. Панахиду в церкві відслужив о. Олександр Павляк при чи-

сленній участі громадянства. Хор під проводом п. Василя Мельничука жалібно і гарно відспівав панахиду і вічну пам'ять.

Святочний концерт відбувся в церковній галі. Голова товариства Союзу Українок, пані Марія Сенік, відкрила його короткою, а сильною промовою. Вступне слово сказав о. О. Павляк: Який заповіт поличила нам Ольга Басарабова. Святочну промову виголосила пані Юстина Мельничукова. Промова була повна змісту, мила, зворушлива. Перемерена глибоким чуттям і найкращими ідейними гадками. Гости з дякою будуть згадувати слово бесідниці. З дякою будуть споминати і концерт, який приладив з великим вкладом праці п. Василь Мельничук, диригент-управитель безюських хорів: Бояна, хору Лівочого і молодого „Луґа“. Толоси милі, вишколення знамените, виконання сумлінне. Толя хорів поважна і гарна, тісні добріші. Концерт прикрамали деклямації панни Розалії Чурилло і молоденьких декляматорок Розалії Путас і Юлії Коваль.

Вступ на концерт був вільний, а збірки в церкві і під час концерту принесли \$30. Розхід був \$6.70 ц. Лишилося \$23.30. Поіменно зложили: по \$1: Пелягія Шомяк, Марія Борис, Дмитро Липовий, Андрій Рейтар, о. О. Павляк, В. Мельничук, В. Бабяк; по 50 ц.: Анна Мороз, Анна Лабай, Марія Лотосівка, Ф. Харів, Анна Метюз, Ольга Михальська, Марія Жирій, Анна Ліпа, Анна Путас, Марія Кравчук, Параскевія Коваль, Н. Пахолок, П. Задорецький. Решта приходів була з менших датків у церкві і на концерті. Збірку в церкві перебіз о. О. Павляк, а на концерті пані Задорецька, Путас, Харова і Кравчук.

З приходів призначено \$10 для інвалідів Української Армії, а \$13.30 для політичних в'язнів, та переслано ту жертву через Обеднання.

Управа Союзу Українок.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів, що з причини Воскресення Христового, братські збори відбуються в неділю, дня 19-го квітня: години 1-шій пополуночі в галі де вичаюно. — Ф. Янковський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбуваються в суботу, 11 квітня, в годині 7-мій вечір, в галі Укр. Амер. Горожан, 386 Джанстон Авен. Просимо всіх членів прийти на означений час і вивізнати свої вкладки, бо в противний раз будуть суспендовані. — Н. Пупчик, пресд.; В. Черепак, кас.; В. Глдова, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Я. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що кварталні збори відбуваються в суботу, 11-го квітня, в годині 7-мій вечір, в Народнім Домі, 217-219 Іст 6-та вул. Приявність кожного члена є konieczною, що на зборах буде рішення в справі злуки. Тому кожний член мусить прийти на означений час. Також просимо догтовити вирінати сво залегаючі. З огляду, що 11-го квітня є великодніа субота, іще раз просимо членів прийти на час, щоб не продовжати зборів до пізньої ночі. — Е. Парницький, секр.

В суді.

Свідок: Прошу високого суду, вважаю обвинуваченого зч непочтительного, бо хотів мені відбити мою жінку.

КОНЦЕРТ

ПОКЛОНЕННЯ МУКАМ І СТРАСТЯМ ХРИСТОВИМ У ВЕЛИКУ П'ЯТНИЦЮ, ДНЯ 10-ГО КВІТНЯ 1936 Р.

ТОВ. СПІВАЦЬКЕ „БОЯН“ БУДЕ СПІВАТИ ПРИ БОЖОМУ ГРІБИ СТРАСТІ ПСАЛЬМИ наших славних композиторів: Кошиця, Лисенка, Бортнянського й Веделя, В УКР. КАТ. ЦЕРКВІ СВ. ІОАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, при Мартон вулиці, Нюарк, Н. Дж. Диригент п. Т. КАСЬКІВ. — Початок у год. 9:30 вечір. Запрошуємо всіх віруючих Християн прийти в означений час на розважання хрестної дороги. КОМІТЕТ ЦЕРКОВНИЙ: о. М. Данилович, М. Шумейко, Г. Брик.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

NOT SURPRISING.

It should surprise no one that Miss Anne Yurkiw and Rochester Inter-High Choir covered themselves with glory at the Metropolitan Opera House in New York City this week.

Informed persons are aware that music in this community is coming of age. The glamour of grand opera always has had its devotees and the charm of light opera claims its thousands of partisans; it is easy to fill the Eastman Theater for a prima donna. But the significance of these theater audiences is that although they are amateurs they are not all novices. Hosts of young men and young women go to hear leading artists, not merely for vicarious entertainment, but because of their interest as singers and instrumentalists.

This is well for Rochester, and for the United States if other cities have as fine a group of young musicians as we have; for not only do all of us profit by their fame, but supreme vocal and instrumentalists are more likely to arise out of musically cultured communities than in regions barren of song.

Nor should we forget in our exultation over the plaudits won by our choristers that the spade work of Rochester's musical pioneers and the vision and high civic spirit of the late George Eastman are reflected in their laurels. Those pioneers gave their talents and he spent his millions that thousands they would never know should enjoy a more abundant life.

The city will rejoice with Miss Yurkiw on her scholarship, won in contest with singers from other parts of the country; it will be elated with the acclaim of the Inter-High Choir and its

director, J. Alfred Spouse, and it should congratulate itself. (Editorial from Rochester Democrat & Chronicle, April 4, 1936).

ЗЛОЧИНИ І ЧУЖИНЦІ

Записки про арештування у Злучених Державах за 1935 рік виказують, що пропорційне число тут роджених людей білої раси, приарештованих за поповнення злочинів та надуживання законів, було 97 відсотків більше від населення чужинецького роду, білої раси. В деяких найповажніших родах злочинів, як грабунок, влом, крадіж, розтрата та обман, пропорція арештованих білих людей тутешнього роду була кілька разів більша від людей чужинецького роду.

Це є деякі частини з вислідів, які поробив Дж. Едгар Гувер, директор федерального слідчого бюро при департаменті справедливости Злучених Держав, з переглядів звінш 392,000 записок про арештування, котрі вислали до федерального слідчого бюро на протязі 1935 року поліційні сташі, карні суди й інші урядовці з усіх сторін краю.

Упорядкування виказів про злочини та надужиття виказує, що з числа арештованих на 100,000 населення за грабунок припадало 12.9 на білих людей тутешнього роду, а тільки 3.6 на чужинців; за вломи 33 на білу расу тут роджену, а всього 8.4 чужинців; за крадіж 51.3 білих туземців, а 21.6 білих чужинецького роду; за розтрата та обман 12.9 тубильців білої раси, а 7.1 білошкірних чужинців. В пропорції до людности три рази більше білих туземців арештовано за безцільне мандрування, а більше як подвійне число від чужинців за пиянство.

З другої сторони, люди чужинецького роду виказують більше число арештованих за порушення законів про алкогольну напої, а саме 11 супроти 7.6, як теж за образу, бо 22.9 проти 16.5. За недозволене ношення зброї 4 проти 3.9, а за каригідне душоубство 5.3 проти 5.1. За всі злочини та проступки разом число арештованих вносить 382.6 на сто тисяч населення білошкірих туземців, а білих чужинецького роду було тільки 194.7. Незвичайно висока скаля арештованих, бо 1,133.8 на сто тисяч населення припадає на муринаську расу.

Висліди з доходжень федерального слідчого бюро при департаменті справедливости Злучених Держав мають особливе велике значіння в теперішню пору. Їх подано до публичного відома в часі напруженої протичужинецької кампанії, підчас котрої зроблено заяви на зібраннях, у деякій пресі та скрізь по радіо, що люди чужинецького роду є головню відповідальні за злочини, поповнювані в Америці, як теж за економічну кризу в цьому краю. Ці висліди вповні підтримують висліди чужинецького роду.

Ще у 1902 році створена конгресом у Вашингтоні Індустриальна Комісія між іншим перевела доходження „питань відносно імґрації“, та у висліді заявила, що: „коли взяти Злучені Держави як цілість, то чужинецьке населення білої раси має за собою три рази менше поповнених тут злочинів від білошкірих тубильців“. В році 1931 Народна Комісія про нагляд та виконання законів, іменована бувшим президентом Гувером, після точного прослідження справи заявила, що: „пропорціонально до числа населення чужинці значно менше поповняють злочинів від людей тутешнього роду“.

КНЯЗЬ САЙОНДЖІ, МІКАДІВ ДОРАДНИК.

Японський журнал „Чуо-Корю“ приніє життєпис князя Сайонджія, мікадогового (царєвого) дорадника, про якого кажуть, що споза куліс кермує долею Японії, хоч який старий.

Мало вже осталося в живих творців японської революції з 1868 року. Мдж ними князь Сайонджі займає одно з перших місць у політичному й духовному житті новітньої Японії. Як мав двацять літ (1867. р.) князь Сайонджі обняв команду над військом, яке післали, щоби зломити спротив шогуна Токугави, який був проти реставрації царя Меїджія та його реформи. Князь Сайонджі переміг, шогунат зломив і рік пізніше відбулася реставрація царства.

Князь Сайонджі на основі шляхотського походження міг зайняти провідне місце у владі. До того мав право й на основі своїх заслуг і на основі свого таланту. Та він відмовився від почестей та відіхав до Нагасакі, де присвятився дальшим студіям. Однак не знайшов того, чого шукав і однодня та закинув дальшу науку та відіхав до Франції, щоби пізнати західне життя та західний спосіб думання.

У 1882 році вернувся знову до Європи. Тепер провозав князя Іта, як член комітету для студій конституції. Сайонджі вказував, що Японія мусить зазнайомлюватися із світовими подіями.

Та хоч він ізжився з західними ідеями, ніколи не перестав бути патріотом і лояльним громадянином Японії. І хоч вимагав, щоби народним масам дати свободу, до якої мають право, ніколи не виступав надто радикально.

Ще в 1896 році повчав студентів, щоби береглися екстремістичних ідей. А всеж піддержував переможного та незалежного духа у молодому поколінні. На його думку, люди на мусить розвивати свої прикмети якнайсвобідніше та якнайширше. В 1906 році князь Сайонджі звернувся з таким самим газлом до партії Сеюкаї, ззиваючи її, щоби була поміркована у політиці, а рівночасно заохочував її, щоби домагалася якнайбільше реформ на західній зразок.

Патріотичні погляди князя Сайонджія не змінилися від його молодости. Після світової війни іменували Сайонджія шефом японської делегації в Парижі.

ТАЙНА ЛІСОВОГО ПОВІТРЯ.

Французський фізик Альберт Нордон ствердив при досліджуванні ушкоджень радіоапаратів у лісничках, що повітря по лісах є сильно наладоване електрикою. Далі ствердив, що причиною того явища є ультрафіолетові промінні, які виходять із зеленого листя. Доказав це на досвідах. Правдоподібно ті ультрафіолетові промінні попри кисень мають добродійний вплив як алк, за який признають лісове повітря.

RADIO.

ATTENTION: THE UKRAINIANS TROUBADORS OF NEW HAVEN, CONN.

broadcasting every FRIDAY from station W.E.L.L. from 5 to 5:15 P.M. The Ukrainian Troubadors have already had two very successful broadcasts. Their further success depends on fan mail. Listen to the program and write to the station so that this quintet will continue to broadcast its program to you.

ЩО КУПУВАТИ?

- Картки на свята, 12 за \$ 50
Книжечкові жартки, 12 за 1.00
Книжечкові картки, 12 за 1.00
Листи на свята, 12 за 1.00
Календар Червона Калина 60
Календар Золотий Колос 60
201 Українських Народних пісень на піано 2.00
Альбом Укр. Пісень на піано (Барвінський) 7.00
Альбом Укр. Пісень на скрипку і піано, Гайворонського 1.00
20 Повнх Українських Пісень "Songs of Ukraine" на міш. хор, музика О. Кошиця, слова по англійськи, ціна 2.72
"Сpirit of Ukraine" by Snovid 1.00
The Ukrainian Question 50
УКРАЇНСЬКІ ПИСАНКИ.

Українсько-туцьольські писанки \$4.00
Українсько-польські писанки 6.00
Найкращі українські писанки 9.00
В кожній українській хаті щось з повищого повинно бути. Заможайте в Сурмі.

SURMA, 103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄТЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Д-Р ЮРІЯ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.
T. L. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: раніо від 10 до 12 вечір від 6 до 8, а в невіді раніо від 10 до 12

РЕКОРДИ НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА.

- 68940-41-42 Три 12-целеві рекорди. Велика Пятниця, Субота, Великдень і 40-мілок. Ший образ свят в старім краю. Ціна за всі \$3.00
Великдень, 12-целєва рекорда хору „Боян“ з Понкерс під упр. л. М. Фітона 1.00
ЗВІЯКІ (рольми) НА ПІАНО.
86 Христос Воскрес (зі словами) 75
85 Соглаєно заспівано (зі словами) 75
НАЙНОВІШІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ
Гарна музика, співи і бесіди.
С384 Козак за Дунаєм, Танець Рожа, орх. Гуменюка.
С383 Весільний Вінах ч. I і II, орх. Гуменюка, співає Р. Красноська.
С382 Сальваторі Дівчата. Вуйко Політиш — Жуковський.
С381 Нові Рекорди, ч. I і II, орх. Гуменюка — Жуковський.
С380 Сотник Понагас на „Редусін“ — Жуковський.
С379 Оперовий Співак, ч. I і II. — Жуковський.
С378 Коломийка І Козак. Від хати до хати. — Гуменюка.
Всі рекорди нові, вийшли в протязі двох місяців. Продаємо по 50 ц. з пересилкою 60 ц. 80.
Пишіть або заходіть до
S U R M A,
103 AVENUE A, NEW YORK CITY.

ЖЕРТВИ ШЛУНКОВОГО БОЛЯКА, спричинених газом болів, нестравности — пощо терпите? На скору пільгу дістанте безплатний зразок UDGA, лікарську рецепту в аптеках ГОЛЬДА.

ЧИ ВИ ВЖЕ КУПИЛИ ШИНКУ, КОВБАСУ й ІНШІ ПОТРІБНІ ВУДЖЕНИНИ НА СВЯТА?

Купуйте в знаній фірмі П. СТАСЮКА, котра тішиться своєю популярністю не тільки між своїми але й між чужими, бо задовольє клієнтів уже 15 років

П. СТАСЮК

Головний Склад і Фабрика: 124 - FIRST AVENUE (МІЖ 7-МОЮ й 8-МОЮ ВУЛ. БІЛИЙ ДІМ У БЛЬОКУ) NEW YORK CITY

628 - 5th AVENUE (МІЖ 17-ТОЮ й 18-ТОЮ ВУЛИЦЕЮ) BROOKLYN, N. Y.

121 NASSAU AVENUE (МІЖ УЛИЦЯМИ ECKFORD і OAKLAND, Greenpoint)